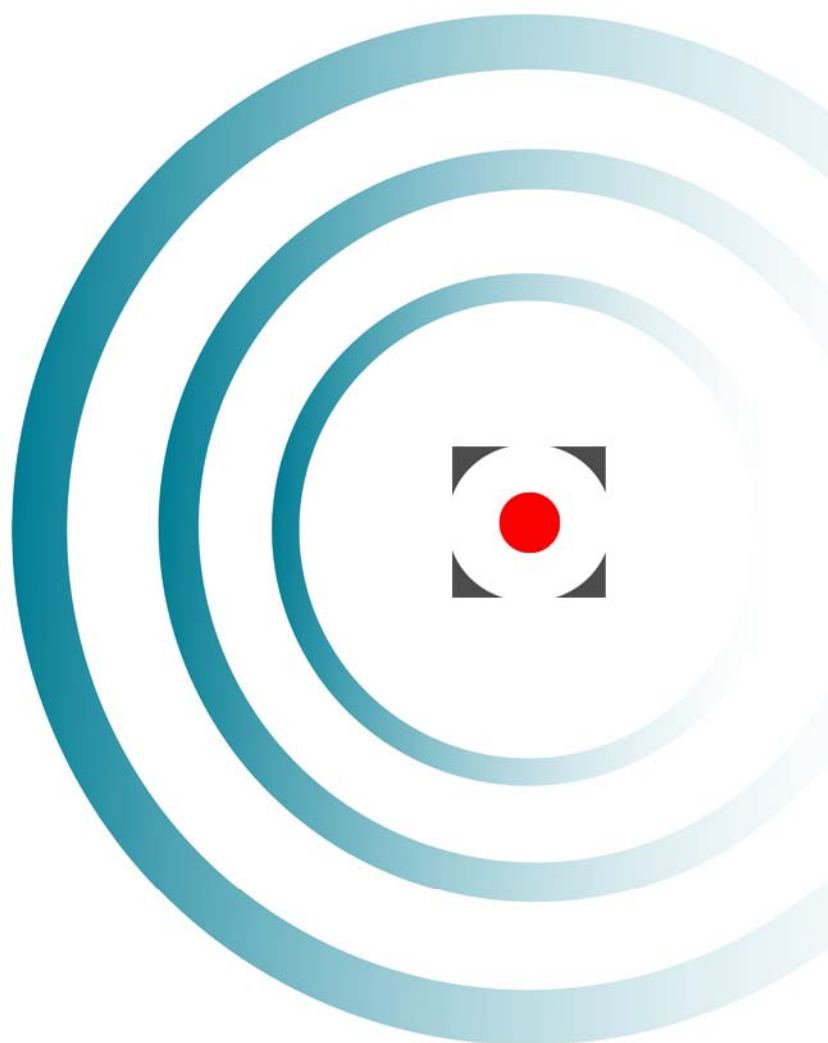

December
2015

Arbejdsmarkedskontor Syd

Arbejdsmarked

Syddjylland

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	3
2. SAMMENFATNING	4
2.1. BESKÆFTIGELSE, DEMOGRAFI OG KONJUNKTURUDVIKLING	6
2.2. EFTERSPØRGSEL, REKRUTTERING OG UDBUD AF FAGLÆRT ARBEJDSKRAFT	6
2.3. BYGGE OG ANLÆGSSEKTOREN I SYDJYLLAND	7
2.4. INDUSTRIEN I SYDJYLLAND	7
2.5. OPLEVELSESERHVERV – VÆKST I TURISME OG KREATIVE ERHVERV	8
2.6. OVERSICHT OVER OMRÅDER, HVOR DESK RESEARCHEN PEGER PÅ MANGEL	10
2.7. HVAD SIGER ARBEJDSMARKEDSBALANCEN?	11
2.8. OMRÅDER, HVOR DESK RESEARCHEN IKKE PEGER PÅ MANGEL	13
2.9. KONKLUSION	14
3. UDDYBENDE ANALYSE AF BRANCHER MED MANGEL PÅ ARBEJDSKRAFT	16
3.1. BEFOLKNING, BESKÆFTIGELSE OG ARBEJDSSTYRKE I SYDJYLLAND	16
3.2. FREMSKRIVNINGER MED POSITIVE TENDENSER, 2015-2016	18
3.3. DER MANGLER FAGLÆRT ARBEJDSKRAFT NU – OG FREMOVER PÅ SYDJYLLAND, 2014-2020	19
3.4. BYGGE OG ANLÆG: VÆKST, EFTERSPØRGSEL OG MANGEL	21
3.5. INDUSTRI: MANGEL PÅ VISSE TYPER KVALIFICERET ARBEJDSKRAFT	27
3.6. OPLEVELSESERHVERV – VÆKST I TURISME OG KREATIVE ERHVERV	33
3.7. HOTEL OG RESTAURATION: MANGEL PÅ FAGLÆRTE TJENERE OG KOKKE	34
3.8. DEN OFFENTLIGE SEKTOR: OVERUDBUD INDEN FOR SOCIAL OG SUNDHED	36
3.9. UDVIKLINGEN I PÅ ØVRIGE OMRÅDER	37
3.10. HVAD SIGER ARBEJDSMARKEDSBALANCEN FRA DECEMBER 2015 OM REKRUTTERINGSSITUATIONEN INDEN FOR DE FORSKELLIGE OMRÅDER?	40
4. UDVIKLINGEN PÅ LANDSPLAN	43
4.1. BYGGE OG ANLÆG	44
4.2. INDUSTRIEN	45
4.3. PRIVAT SERVICE	45
4.4. DEN OFFENTLIGE SEKTOR	46
5. METODEAFSNIT	48
6. KILDER	50

1. Indledning

Arbejdsmarkedskontor Syd i Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har bedt mploy om at udarbejde en arbejdsmarkedsanalyse for RAR Sydjyllands område.

Analysen skal dels anvendes som en del af vidensgrundlaget for Rådets drøftelser af den lokale og regionale udvikling på arbejdsmarkedet i Sydjylland. Dels skal den danne grundlag for Rådets prioritering af stillingsbetegnelser til den regionale uddannelsespulje 2016, som har til formål at understøtte, at flere ledige får korte, erhvervsrettede uddannelsesforløb målrettet områder, hvor der forventes mangel på arbejdskraft.

Analysen belyser den lokale og regionale udvikling på arbejdsmarkedet i Sydjylland med fokus på de fagområder, der har – eller vil opleve – stigende efterspørgsel efter arbejdskraft. Analysen belyser desuden, hvorvidt der er fagområder, hvor der er – eller vil opstå – mangel på arbejdskraft.

Analysens resultater fokuserer på områder, hvor der umiddelbart – inden for et halvt år – er et behov for at opkvalificere ledige via korte, erhvervsrettede uddannelsesforløb, fordi der forventes mangel på arbejdskraft.

Analysen belyser derudover udviklingen på 2-3 års sigt, og resultaterne giver en indikation af, om arbejdsstyrkens kvalifikationer matcher virksomhedernes efterspørgsel på lidt længere sigt.

Analyserne er udført som desk research-analyser i perioden 9.-20. november 2015 og er udelukkende et produkt af den viden, der allerede eksisterer på området, fx fra vækststrategier, prognoser og fremskrivninger, landsdækkende, regionale, lokale analyser og lignende.

Materialet er indhentet af mploy via litteratursøgning og gennem høring hos en lang række interessenter, som fx lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer, kommuner mv. Fokus i høringen har været indhentning af materiale, der kan bidrage til prioriteringen af stillingsbetegnelser til den *regionale* uddannelsespulje 2016.

Mploy har således *ikke* produceret eller indsamlet nye data i forbindelse med udarbejdelse af denne arbejdsmarkedsanalyse.

Det skal derfor også understreges, at nærværende analyse rummer de mangler og begrænsninger, der generelt er i forbindelse med en vidensafdækning af den forventede udvikling på arbejdsmarkedet, herunder i forhold til kildernes forskellighed. Mploy har systematiseret og analyseret materialet og gengivet enkelte kilders resultater og formuleringer uden at foretage fortolkninger.

Analysen understøtter og supplerer opgørelserne i Arbejdsmarkedsbalancen for Sydjylland.

Rapporten indeholder en kort opsamling af resultaterne for Sydjylland i kapitel 2. Den travle læser kan således nøjes med at læse disse sider. Kapitel 3 indeholder en uddybende analyse af det kildemateriale, som mploy har haft til rådighed, og resultaterne sammenholdes med de nyeste opgørelser fra Arbejdsmarkedsbalancen. Kapitel 4 ridser udvalgte landsdækkende tendenser op og beskriver de regionale forskelle, hvor det er relevant. I kapitel 5 gennemgås den anvendte metode, og kapitel 6 indeholder en referenceliste med de kilder, analyserne i denne rapport er baseret på.

2. Sammenfatning

Efter nogle barske kriseår ser det ud til, at væksten igen har bidt sig fast i dansk økonomi. Beskæftigelsen er steget over hele landet, og de fleste virksomheder og erhvervsorganisationer forventer, at efterspørgslen efter arbejdskraft vil stige i de kommende år.

Sådan er det også i Syddjylland. De kommende år forventes især øget efterspørgsel efter arbejdskraft med en erhvervsfaglig uddannelse. Det gælder i bygge- og anlægsbranchen, men også i industrien, herunder offshorebranchen samt oplevelseserhvervet, der inkluderer hotel- og restaurationsbranchen.

På længere sigt viser fremskrivninger, at der vil være et underskud på knap 1.500 faglærte i Syddjylland i forhold til det, virksomhederne efterspørger. Der forventes også et underskud på knap 2.300 personer med en kort videregående uddannelse.

Langt hovedparten af virksomhederne har i dag ikke problemer med at rekruttere den arbejdskraft, de skal bruge. På nogle områder kan det dog allerede nu være svært at finde arbejdskraft med de rette kvalifikationer. Det viser mplys undersøgelser i denne analyse.

Analysen og prognoser peger på, at Syddjylland står over for en generel fremgang i bygge- og anlægssektoren. Det skyldes blandt andet en række offentlige infrastrukturprojekter, som afvikles i disse år, fx sygehusprojekterne Aabenraa Sygehus og Nyt Kolding Sygehus og etableringen af havvindmølleparken ved Horns Rev. Det øger efterspørgslen efter arbejdskraft med kompetencer inden for bygge og anlæg. I kombination med en række større private byggerier betyder det, at der er risiko for rekrutteringsudfordringer i branchen i de kommende år.

Inden for det næste halve år forventes især øget efterspørgsel efter struktører, VVS'ere, elektrikere, civilingeniører, bygningskonstruktører og teknikere i bygge- og anlægsbranchen. Der efterspørges også ufaglærte. Samtidig forventes *mangel* på murere, VVS'ere, elektrikere, chauffører, tømrere, bygningsmalere, snedkere og civilingeniører.

Inden for 2-3 år forventes virksomheder forsat at mangle medarbejdere med nogle af disse kompetencer. Det gælder murere, VVS'ere, elektrikere, chauffører, tømrere, smede og civilingeniører. Derudover forventes *mangel* på bygningsmalere og snedkere.

På landsplan har beskæftigelsen i industrien været nedadgående i mange år, men de seneste par år er virksomhederne langsomt begyndt at ansætte flere. Især kommuner i Jylland har oplevet de positive tendenser i industrien – og disse forventes forstærket i de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge.

I Syddjylland forventes der inden for det næste halve år *mangel* på industriteknikere, maskinarbejdere, smede, automatikere, svejsere, værktøjsmagere, elektronikfagteknikere og mekanikere inden for industrien.

Materialet i mplys desk research tyder ikke umiddelbart på øget efterspørgsel eller mangel i Syddjylland inden for industrien (samlet set) på 2-3 års sigt. Dog er der indikationer af, at der vil være enkeltområder, som oplever det modsatte.

I Syddjylland er offshorebranchen stor – og området forventes at vækste i de kommende år. Der bliver brug for mere – og især højtuddannet – arbejdskraft. Der forventes øget efterspørgsel

efter elektrikere, automatikere, smede, industriteknikere, mekanikere, montører, handels- og kontoruddannede, plastteknologer og processteknologer.

Virksomheder i hele landet forventer, at beskæftigelsen i branchen vil vokse markant i de næste år. Især industrivirksomheder inden for offshore forventes at øge deres medarbejderantal. Næsten halvdelen af virksomhederne i branchen mener, at det fremover bliver svært at rekruttere kvalificeret arbejdskraft til offshore arbejdspladser, herunder inden for industrien.

Meget tyder på, at den offentlige sektor ikke kommer til at opleve samme positive beskæftigelsesudvikling som flere af de andre brancher. Efterspørgslen efter arbejdskraft stiger, men udbuddet forventes at stige endnu mere. Samlet set forventes derfor *ikke* mangel på arbejdskraft med faglærte kvalifikationer til den offentlige sektor.

Udflytningen af statslige arbejdspladser til Sydjylland forventes at betyde efterspørgsel efter akademiske medarbejdere og kontoruddannede.

Inden for oplevelseserhvervet – herunder turisme og de kreative erhverv – forventes efterspørgslen efter arbejdskraft at stige. Inden for turisme vurderer 86 pct. af virksomhederne inden for hotel- og restauration, at der er *mangel* på arbejdskraft inden for området. Der er især *mangel* på faglærte kokke og tjenere samt elever og i mindre grad rengøringspersonale. For de kreative erhverv forventes der *øget efterspørgsel* efter tekniske designere, grafiske designere, filmfotografer, skiltemagere, teatertechnikere, skræddere, film- og tv-produktionsuddannede, AV-teknikere og kontoruddannede på 2-3 års sigt.

Inden for hotel- og restaurationsbranchen er efterspørgslen efter arbejdskraft øget. Mere end 80 pct. af virksomhederne i Sydjylland på området vurderer, at der er mangel på arbejdskraft inden for branchen. Der er især *mangel* på faglærte kokke og tjenere samt elever og i mindre grad rengøringspersonale.

De områder, som ifølge mploy's desk research vil opleve øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for det næste halve år, jf. herover, stemmer i vid udstrækning overens med opgørelserne i Arbejdsmarkedsbalancen for Sydjylland. Tendenserne herover peger således i samme retning som virksomhedernes aktuelle rekrutteringsudfordringer.

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale fra mploy's desk research *ikke* kan identificeres øget efterspørgsel efter eller mangel på arbejdskraft. Det drejer sig primært om handel og transport, privat service samt landbrug, skovbrug og fiskeri. Arbejdsmarkedsbalancen viser, at der aktuelt kun er mangel eller paradoksproblemer inden for ganske få stillingsbetegnelser.

De væsentligste pointer i denne analyserapport sammenfattes kort herunder og sammenlignes med konkrete opgørelser fra den nyeste Arbejdsmarkedsbalance for Sydjylland (fra december 2015).

En oversigt over de konkrete områder, der ifølge mploy's desk research oplever øget efterspørgsel og/eller mangel, er angivet til slut i sammenfatningen. Der er også inkluderet en oversigt over opgørelserne fra den nyeste Arbejdsmarkedsbalance (december 2015).

2.1. Beskæftigelse, demografi og konjunkturudvikling

Befolkning, beskæftigelse og arbejdsstyrke falder i Syddanmark

Fra 2008 til 2014 er befolkningen i Syddanmark faldet med 10.500 personer i den arbejdsdygtige alder (16-64 år). Arbejdsstyrken er i samme periode reduceret med knap 24.400 personer. Samlet set betyder det, at erhvervsfrekvensen er faldet fra 79 pct. i 2008 til 75 pct. i 2014.

Beskæftigelsen er også reduceret mærkbart i perioden, idet der er forsvundet knap 28.100 job. Det seneste år er beskæftigelsen steget en smule (0,7 pct.).

Der bliver færre unge og flere ældre i Syddanmark

Den demografiske udvikling viser, at der bliver færre unge og flere ældre i Syddanmark. Hver tredje af de unge forlader regionen og er ikke kommet tilbage efter 15 år. Den demografiske udvikling skyldes derfor blandt andet stor fraflytning og en lille tilflytning. I 2013 fraflyttede godt 2.970 flere, end der tilflyttede. Udviklingen betyder, at arbejdsstyrken skrumper og skaber risiko for arbejdskraftmangel.

Forventning om bedre konjunkturer i 2015-2016

STARs fremskrivninger af udviklingen i Syddanmark indikerer, at der er bedre konjunkturer på vej. I 2016 forventes en stigning i antallet af beskæftigede og et fald i antal ledige og antal uden for arbejdsstyrken samt et fald i befolkningstallet.

2.2. Efterspørgsel, rekruttering og udbud af faglært arbejdskraft

Efterspørgslen efter faglært arbejdskraft forventes at stige fremover

De kommende år forventes der primært øget efterspørgsel efter arbejdskraft med en erhvervsfaglig uddannelse i Syddanmark.

Udover områder inden for bygge og anlæg gælder det også industrien, herunder offshorebranchen, samt oplevelseserhvervet, herunder hotel- og restaurationsbranchen.

En række områder har – eller forventes at få – rekrutteringsproblemer

Inden for visse områder især i handel/transport, bygge og anlæg og industrien er der allerede i dag rekrutteringsudfordringer. I alt har virksomhederne rekrutteret forgæves 590 gange i handel, 463 gange inden for bygge- og anlægsbranchen, 356 gange inden for industrien og 204 gange inden for transport i efteråret 2015.

Virksomheder inden for finansiering og forsikring og vidensservice oplever også, at det kan være vanskeligt at finde medarbejdere.

På længere sigt forventes mangel på faglært arbejdskraft

I de kommende år forventes det, at der vil være et *underskud* af faglært arbejdskraft, som udgør i alt knap 1.500 personer i 2020. Det skyldes blandt andet, at efterspørgslen på faglært arbejdskraft forventes at stige fremover samtidig med, at udbuddet forventes at falde.

Desuden forventes et *underskud* af arbejdskraft med korte videregående uddannelser på knap 2.300 personer.

2.3. Bygge- og anlægssektoren i Sydjylland

Vækst, øget efterspørgsel og mangel på faglært arbejdskraft i bygge- og anlægssektoren

Analysen og prognoser peger på, at Sydjylland står over for en generel fremgang i bygge- og anlægssektoren, som øger efterspørgslen efter arbejdskraft.

Inden for det næste halve år forventes *mangel* på murere, VVS'ere, elektrikere, chauffører, tømrere, bygningsmalere, snedkere og civilingeniører. Det viser mploy's analyse af det indsamlede materiale, jf. tabel 1 sidst i denne sammenfatning.

Inden for de næste 2-3 år forventes *mangel* på murere, VVS'ere, elektrikere, chauffører, smede, tømrere, bygningsmalere, snedkere og civilingeniører.

Større offentlige infrastrukturprojekter øger efterspørgslen efter arbejdskraft

Den øgede efterspørgsel efter arbejdskraft inden for bygge og anlæg i Sydjylland skyldes blandt andet en række store offentlige infrastrukturprojekter, der enten allerede er i gang eller påbegyndes snart. Derudover er en række større private bygge- og anlægsprojekter i gang, hvilket tillige formodes at påvirke efterspørgslen.

Arbejdsmarkedsbalancen viser aktuelt rekrutteringsproblemer på en række områder

Opgørelserne fra december 2015 for Arbejdsmarkedsbalancen i Sydjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for mange af de områder i bygge- og anlægssektoren, hvor der ifølge mploy's analyse forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år. Det drejer sig om anlægsstruktører, murere, VVS-installatører, VVS-teknikere, blikkenslagere, elektrikere, overmontører, el-installatører, chauffører (fragt), smede, klejnsmede, tømrere, en række ingeniører (maskiningeniører, bygningsingeniører, elektroingeniører, it-ingeniører), byggeteknikere og bygningsmalere, jf. tabel 2 sidst i denne sammenfatning.

2.4. Industrien i Sydjylland

Spirende vækst i industrien – og forventninger om stigende beskæftigelse

På landsplan har beskæftigelsen i industrien været nedadgående de sidste mange år, men de seneste par år er virksomhederne langsomt begyndt at ansætte flere. Især kommuner i Jylland har oplevet de positive tendenser i industrien – og disse forventes forstærket de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge.

Optaget på de erhvervsfaglige uddannelser rettet mod industrien er samtidig uændret, hvilket kan betyde rekrutteringsvanskeligheder inden for industrien fremadrettet.

Nogle virksomheder har allerede nu svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft

Allerede nu er der tegn på, at industrivirksomhederne inden for nogle områder har problemer med at skaffe den ønskede arbejdskraft. Knap 37 pct. af Dansk Metals tillidsrepræsentanter siger i en undersøgelse fra april 2015, at deres virksomheder har svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft.

Inden for et halvt år forventes der *mangel* på industriteknikere, maskinarbejdere, smede, automatikere, svejsere, værktøjsmagere, elektronikfagteknikere og mekanikere, jf. tabel 1.

Materialet i mploys desk research tyder ikke umiddelbart på øget efterspørgsel eller mangel inden for industrien på 2-3 års sigt.

Arbejdsmarkedsbalancen viser aktuelt rekrutteringsproblemer på en række områder

Opgørelserne fra december 2015 for Arbejdsmarkedsbalancen for Syddjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for mange af de områder i industrien, hvor der ifølge mploys analyse forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år. Det drejer sig om smede, klejnsmede, svejsere, industriteknikere, mekanikere, automatikteknikere og værktøjsmagere, jf. tabel 2.

Offshorebranchen er i markant vækst – behovet for kvalificeret arbejdskraft er presserende

Analysen og prognoser viser, at offshorebranchen er i vækst og fortsat vil være det fremover. Dog forudsætter fremadrettet vækst, at kvalificeret arbejdskraft er tilgængelig. Der forventes derfor en markant stigning i efterspørgslen efter arbejdskraft inden for offshorebranchen. Der vil især være efterspørgsel efter elektrikere, automatikteknikere, smede, industriteknikere, mekanikere, montører, handels- og kontoruddannede, plastteknologer og proces-teknologer, jf. tabel 1.

En undersøgelse blandt virksomheder i offshorebranchen viser, at knap halvdelen af virksomhederne mener, at mangel på kvalificeret arbejdskraft er en væsentlig barriere for vækst.

Faldende oliepriser inden for branchen kan dog også lægge en dæmper på den forventede vækst.

Arbejdsmarkedsbalancen viser aktuelt rekrutteringsproblemer på en række områder

Opgørelserne fra december 2015 for Arbejdsmarkedsbalancen for Syddjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for mange af de områder, hvor der ifølge mploys analyse forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år. Det drejer sig om elektrikere, automatikteknikere, smede, industriteknikere og mekanikere, jf. tabel 2.

2.5. Oplevelseserhverv – vækst i turisme og kreative erhverv

Vækstmuligheder i oplevelseserhvervet i Syddjylland betyder øget efterspørgsel efter arbejdskraft

Syddjylland har et potentiale inden for oplevelseserhvervet, herunder de kreative erhverv og turisme. De internationale turistattraktioner i Syddjylland udgøres af Legoland, det UNESCO-udnævnte Vadehav samt en attraktiv kyststrækning ved Vestkysten og Østersøen.

Inden for de kreative erhverv *efterspørges* der i særlig grad inden for de næste 2-3 år tekniske designere, grafiske designere, film- og tv-produktionsuddannede, filmfotografer, skræddere, teatertechnikere, AV-teknikere og kontoruddannede, jf. tabel 1.

Arbejdsmarkedsbalancen viser ingen aktuelt mangel inden for det kreative erhverv

Opgørelserne fra december 2015 Arbejdsmarkedsbalancen for Syddjylland viser, at der aktuelt *ikke er rekrutteringsproblemer* på nogle af de ovenstående fagområder, jf. tabel 2.

Hotel og restauration: Mangel på faglærte tjenere og kokke

Inden for hotel- og restaurationsbranchen er efterspørgsel efter arbejdskraft øget i takt med den stigende beskæftigelse. Man forventer, at turister i Syddanmark i stigende grad efterspørger flere og bedre madoplevelser, hvilket betyder, at der er et stort vækstpotentiale for de virksomheder inden for hotel- og restaurationsbranchen, der arbejder med fødevarer som oplevelsesprodukt.

Mere end 80 pct. af virksomhederne på området vurderer, at der er mangel på arbejdskraft inden for branchen. Der er især *mangel* på faglærte tjenere samt faglærte kokke og elever og i mindre grad rengøringspersonale, jf. tabel 1.

Arbejdsmarkedsbalancen viser aktuelt mangel på kokke

Opgørelserne fra december 2015 Arbejdsmarkedsbalancen for Sydjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for kokke, jf. tabel 2. Derudover viser balancen, at der for tjenere er mindre gode beskæftigelsesmuligheder, selvom virksomhederne i Horestas undersøgelse har oplevet, at det er svært at rekruttere denne type medarbejdere.

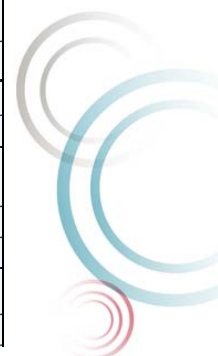

2.6. Oversigt over områder, hvor desk researchen peger på mangel

Tabel 1 indeholder en oversigt over de områder, hvor der ifølge mplys desk research er øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år. Oversigten indeholder således alle resultater fra mplys desk research for Sydjylland.

Tabel 1: Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft i Sydjylland (mplys desk research)

	Inden for et halvt år		Inden for 2-3 år	
	Øget efterspørgsel	Mangel/underskud	Øget efterspørgsel	Mangel/underskud
Bygge og anlæg	Ikke-faglærte	X	X	
	Struktører	X	X	
	Murere		X	X
	VVS'ere	X	X	X
	Elektrikere	X	X	X
	Chauffører		X	X
	Smede		X	X
	Tømrere		X	X
	Bygningsmalere		X	X
	Snedkere		X	X
	Civilingeniører	X	X	X
	Andre faglærte	X	X	
	Bygningskonstruktører	X	X	
	Andre LVU'er	X	X	
Teknikere	X		X	
Industri	Industriteknikere		X	
	Maskinarbejdere		X	
	Smede		X	
	Automatikt teknikere		X	
	Andre faglærte		X	
	Svejsere		X	
	Værktøjsmagere		X	
	Elektronikfagteknikere		X	
Mekanikere		X		
Offshore	Elektrikere	X	X	
	Automatikt teknikere	X	X	
	Smede	X	X	
	Industriteknikere	X	X	
	Mekanikere	X	X	
	Maskinmestre	X	X	
	Montører	X	X	
	Handels- og kontoruddannede		X	
	Plastteknologer	X	X	
	Procesteknologer	X	X	
Oplevelseserhverv	Tekniske designere		X	
	Grafiske designere		X	
	Skiltemagere		X	
	AV-teknikere		X	
	Film- og tv-produktionsuddannede		X	
	Filmfotografer		X	
	Skræddere		X	
	Teaterteknikere		X	
Kontoruddannede		X		

Hotel og restaura- tion	Faglærte kokke		X		
	Faglærte tjenere		X		
	Rengøringspersonale		X		

Kilde: Mploy desk research, november 2015

Anm.: Oversigt over områder der ifølge mplys desk research vil opleve øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år. Omfanget af mangel og/eller øget efterspørgsel inden for de enkelte områder kan ikke aflæses i oversigten.

2.7. Hvad siger Arbejdsmarkedsbalancen?

Tabel 2 sammenholder resultaterne af mplys desk research med de resultater, der fremgår af den nyeste version af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015. Tabellen viser således Arbejdsmarkedsbalancens status for de stillingsbetegnelser, hvor der ifølge desk researchen vil komme øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år eller på 2-3 års sigt.

For de områder, hvor der ifølge mplys desk research er øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år, er de relevante stillingsbetegnelser fra Arbejdsmarkedsbalancen blevet udvalgt. Hvis der fx forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på chauffører inden for bygge og anlæg, er stillingsbetegnelserne for de typiske chauffører inden for bygge og anlæg blevet udvalgt.

Tabel 2: Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mplys desk research) sammenholdt med den aktuelle rekrutteringssituation (Arbejdsmarkedsbalancen, dec. 2015)

Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mplys desk-research)	Stillingsbetegnelse i Arbejdsmarkedsbalancen	Arbejdsmarkedsbalancens betegnelser			
		Mangel på arbejdskraft	Paradoksproblemer	Beskæftigelsesmuligheder	
				Gode	Mindre gode
Struktører	Anlægsstruktør	X			
	Brolægger			X	
	Kloakrørlægger			X	
	Bygningsstruktør			X	
	Rørlægger			X	
	Jord- og betonarbejder			X	
Murere	Murer	X			
	Murerarbejdsmand			X	
VVS'ere	VVS-installatør	X			
	VVS-tekniker	X			
	VVS-montør			X	
	Blikkenslager	X			
Elektrikere	Elektriker	X			
	Overmontør	X			
	El-installatør	X			
Chauffører	Chauffør (tankvogn, specialtransport)			X	
	Chauffør (fragt)	X			
	Chauffør (person- og budtransport)				X
Smede	Smed	X			
	Klejnsmed	X			
Tømrere	Tømrer			X	
Snedkere	Bygningsnedker			X	
	Industrisnedker			X	
	Modelsnedker				X
	Møbelsnedker				X

	Industriel møbelsnedker				X
	Maskinsnedker			X	
Bygningskonstruktører	Bygningskonstruktør			X	
Ingeniører (kun ingeniører med mangel/paradoksproblemer er inkluderet)	Maskiningeniør	X			
	Bygningsingeniør	X			
	Elektroingeniør	X			
	IT-ingeniør	X			
Bygningsmalere	Bygningsmaler	X			
Svejsere	Svejser	X			
Industri tekniker og maskinarbejdere	Industri tekniker	X			
Elektronikfagteknikere	Elektronikfagtekniker			X	
Mekanikere	Mekaniker	X			
	Entreprenørmaskinemekaniker			X	
Skibsmekanikere	Skibsmekaniker			X	
	Byggemontagetekniker			X	
Teknikere	Byggetekniker	X			
	Gastekniker			X	
	Kort- og landmålingstekniker			X	
Automatikteknikere	Automatiktekniker	X			
Værktøjsmagere	Værktøjsmager	X			
Maskinmestre	Maskinmester			X	
Montører	Automatikmontør			X	
Procesteknologer	Procesteknolog			X	
	Handelsassistent			X	
Handelsuddannede (Inden for offshore-branchen)	Speditør			X	
	Shippingmedarbejder			X	
	Logistikmedarbejder				X
	Kontorfuldmægtig			X	
Kontoruddannede (Inden for offshore-branchen)	Overassistent			X	
	Kontormedhjælper			X	
	Kontorassistent			X	
Tekniske designere	Teknisk designer			X	
Grafiske designere	Grafisk tekniker				X
Skiltemagere	Skiltemager			X	
AV-teknikere	AV-tekniker				X
	Film-, tv- og animationsarbejder			X	
Film- og tv-produktionsuddannede	Filmtekniker				X
	Driftstekniker, film-, tv- og teater				X
Filmfotografer	Filmfotograf				X
Skræddere	Skrædder				X
Teaterteknikere	Teatertekniker			X	
Faglærte kokke	Kok	X			
Faglærte tjenere	Tjener				X
Rengøringspersonale	Rengøringsassistent			X	

Kilde: Mploy desk research, november 2015 og opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015

Anm.: "Mangel på arbejdskraft" angiver stillinger med rekrutteringsproblemer og lav ledighed. "Paradoksproblemer" angiver stillinger med rekrutteringsproblemer og høj ledighed. "Gode jobmuligheder" angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med lav ledighed og høj jobomsætning. "Mindre gode jobmuligheder" angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med høj ledighed og lav jobomsætning.

2.8. Områder hvor desk researchen *ikke* peger på mangel

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale fra mploy's desk research *ikke* kan identificeres øget efterspørgsel efter eller mangel på arbejdskraft. Det drejer sig primært om privat service herunder handel og transport, den offentlige sektor samt landbrug, skovbrug og fiskeri.

Forventet fremgang inden for handel og transport

Handel og transport er en branche under privat service. I Sydjylland er omkring 84.500 personer beskæftiget inden for handel og transport. Fremskrivninger fra STAR viser, at beskæftigelsen forventes at stige fra 2014 til 2016 med knap 1.900 personer. Det svarer til en stigning på 3 pct. ift. det nuværende niveau.

Der er i forbindelse med mploy's desk research *ikke* fremkommet øvrig analysemateriale, som peger i samme retning. Det er derfor ikke muligt at identificere, hvilke typer af kvalifikationer inden for området der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på eller i hvor stort omfang.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der aktuelt er mangel eller paradoksproblemer¹ inden for en række stillingsbetegnelser. Disse er salgskonsulenter, indkøbere, butiksassisterter, butiksmehjælpere, kundeservicemedarbejdere, buschauffører og chauffør inden for fragt og distribution, taxichauffører, ejendomsmæglere, revisorer, skatterevisorer, businesscontrollere, økonomicontrollere, it-konsulenter, programmører og systemudviklere, læger, tandlæger og farmaceuter.

Forventet vækst inden for privat service (ekskl. handel og transport, hotel og restauration)

I Sydjylland er omkring 48.000 personer beskæftiget inden for privat service ekskl. handel og transport samt hotel og restauration. STARs fremskrivninger viser, at beskæftigelsen i de næste par år forventes at stige med 1.425 personer eller knap 3 pct. ift. det nuværende niveau.

Der er i forbindelse med mploy's desk research *ikke* fremkommet øvrig analysemateriale, der peger i samme retning som STARs fremskrivninger. Det er derfor ikke muligt at identificere, hvilke typer af kvalifikationer inden for området der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på eller i hvor stort omfang.

Inden for privat service ekskl. handel og transport samt hotel og restauration viser Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015, at der aktuelt er *mangel* på ejendomsmæglere, revisorer, skatterevisorer, businesscontrollere, økonomicontrollere, it-konsulenter, programmører og systemudviklere, læger, tandlæger og farmaceuter.

Yderligere tilbagegang i landbrug, skovbrug og fiskeri

I de kommende år forventes beskæftigelsen inden for landbrug, skovbrug og fiskeri ifølge STARs fremskrivninger at fortsætte med at falde. Der er i forbindelse med mploy's desk research *ikke* fremkommet øvrig materiale inden for området. Det er derfor ikke muligt at identificere, om der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel, i hvor stort omfang, eller hvilke typer af arbejdskraft som evt. efterspørges.

---

¹Paradoksproblemet refererer til stillinger, hvor virksomheder oplever rekrutteringsproblemer, og hvor der samtidig er mange ledige med de efterspurgte kvalifikationer. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er rigtig gode.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der inden for landbrug, skovbrug og fiskeri aktuelt er *mangel* på landmænd.

Overudbud i den offentlige sektor

Center for Regional- og Turismeforsknings fremskrivning viser, at den offentlige sektor vil opleve *overudbud* af erhvervsuddannede inden for social og sundhed samt af pædagoger og folkeskolelærere frem mod 2020 og dermed ikke være påvirket af mangel på arbejdskraft på samme måde som den private sektor.

Der er i forbindelse med mploys desk research *ikke* fremkommet øvrigt analysemateriale inden for området. Det er derfor ikke muligt via desk researchen at identificere, om der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel, i hvor stort omfang, eller hvilke typer af arbejdskraft som evt. efterspørges.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der inden for den offentlige sektor aktuelt er *mangel* på lægekonsulenter, sygehuslæger, overlæger, operationssygeplejersker, anæsthesisygeplejersker, folkeskolelærere, tandplejere og social- og sundhedsassistenter.

2.9. Hvad siger Arbejdsmarkedsbalancen ellers?

Den næste tabel viser, hvor der i den aktuelle Arbejdsmarkedsbalance for december 2015 er mangelområder, der *ikke* er blevet belyst via mploys desk research. Det skyldes, at der hverken i litteratursøgning eller høring er fremkommet relevant materiale.

Tabel 3: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer (Arbejdsmarkedsbalancen, dec. 2015)

Branche/sekto	Stillingsbetegnelse	Status i Arbejdsmarkedsbalancen
Bygge og anlæg	Rejsemontør	Mangel på arbejdskraft
	Gulvlægger	Mangel på arbejdskraft
	Rustfast industrimontør	Mangel på arbejdskraft
Industri	Svejseinspektør	Mangel på arbejdskraft
	Lastvognsmekaniker	Mangel på arbejdskraft
	Plastmager	Mangel på arbejdskraft
	Stærkstrømstekniker	Mangel på arbejdskraft
	Autolakerer	Mangel på arbejdskraft
	Servicetekniker (jern og metal)	Mangel på arbejdskraft
	CNC-operatør	Mangel på arbejdskraft
	Tavlemontør	Mangel på arbejdskraft
Hotel- og restauration	Køkkenchef	Mangel på arbejdskraft
	Cafémedarbejder	Paradoksproblemer
	Serveringsmedarbejder	Paradoksproblemer
	Køkkenmedhjælper	Paradoksproblemer
Offentlig service	Lægekonsulent	Mangel på arbejdskraft
	Sygehuslæge	Mangel på arbejdskraft
	Overlæge	Mangel på arbejdskraft
	Operationssygeplejerske	Mangel på arbejdskraft
	Anæsthesisygeplejerske	Mangel på arbejdskraft
	Sygeplejerske	Mangel på arbejdskraft
	Folkeskolelærer	Mangel på arbejdskraft
	Tandplejer	Mangel på arbejdskraft
	Social- og sundhedsassistent	Mangel på arbejdskraft
Handel og transport	Salgskonsulent	Mangel på arbejdskraft
	Indkøber	Mangel på arbejdskraft
	Butiksassistent	Mangel på arbejdskraft

	Butiksmedhjælper	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Kundeservicemedarbejder	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Buschauffør	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Chauffør inden for fragt	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Taxichauffør	<i>Paradoksproblem</i>
Privat service ekskl. handel og transport samt hotel og restaurations	Ejendomsmægler	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Revisor	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Skatterevisor	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Businesscontroller	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Økonomiconroller	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	It-konsulent	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Programmør	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Systemudvikler	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Læge	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
	Tandlæge	<i>Mangel på arbejdskraft</i>
Farmaceut	<i>Mangel på arbejdskraft</i>	
Landbrug mv.	Landmand	<i>Mangel på arbejdskraft</i>

Kilde: Mploy desk research, november 2015 og opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015

2.10. Konklusion

De områder, som ifølge mploy's desk research vil opleve øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for det næste halve år, stemmer i vid udstrækning overens med opgørelserne i Arbejdsmarkedsbalancen for Region Syd. Tendenserne peger således i samme retning som det, virksomhederne aktuelt oplever, når de skal rekruttere arbejdskraft: Inden for visse stillingsbetegnelser i bygge og anlæg og industrien, herunder offshore, er det svært at rekruttere medarbejdere med de rette kvalifikationer.

Desuden peger desk researchen på mangel inden for en række fagområder, som ikke fremgår som mangelområder på Arbejdsmarkedsbalancen. Det drejer sig om tømrere, snedkere og elektronikfaglærte samt faglærte tjenere og rengøringspersonale.

Endelig er der nogle områder, hvor der på baggrund af desk researchen *ikke* kan identificeres mangel på arbejdskraft. Det drejer sig primært om privat service, herunder handel og transport, den offentlige sektor samt landbrug, skovbrug og fiskeri.

3. Uddybende analyse af brancher med mangel på arbejdskraft

Dette afsnit indeholder en uddybende analyse af det kildemateriale, mploy har haft til rådighed. Først undersøges den generelle udvikling i Sydjylland, og derefter gennemgås de enkelte områder, hvor der ifølge desk researchen forventes øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år eller på 2-3 års sigt. Til sidst sammenholdes resultaterne med de nyeste opgørelser fra Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015.

Der forventes generelt bedre konjunkturer og en øget efterspørgsel på arbejdsmarkedet i de kommende år. Nogle områder vil opleve større efterspørgsel end andre og måske endda mangel på arbejdskraft. De kommende år forventes der primært øget efterspørgsel efter arbejdskraft med en erhvervsfaglig uddannelse i Sydjylland.

Udover områder inden for bygge- og anlægsbranchen gælder det også industrien, hotel- og restaurationsbranchen samt faglærte inden for nogle områder i offshorebranchen.

Øget efterspørgsel efter arbejdskraft kan imødekommes, hvis virksomhederne kan rekruttere den arbejdskraft, de har brug for – og med de rette kvalifikationer.

I Sydjylland viser analysen i nærværende kapitel, at der allerede er eller forventes at blive rekrutteringsproblemer inden for visse områder i bygge- og anlægssektoren, industrien, hotel- og restaurationsbranchen samt inden for offshore.

Resultaterne i dette kapitel bygger på en afdækning af det kildemateriale, der er angivet i referencelisten i kapitel 6. Materialet er indsamlet af mploy via litteratursøgning og en høring målrettet materiale, der kan bidrage til prioriteringen af stillingsbetegnelser til den *regionale* uddannelsespulje 2016. Udvalgte steder henvises der til konkrete kilder.

3.1. Befolkning, beskæftigelse og arbejdsstyrke i Sydjylland

Fra 2008 til 2014 er befolkningen i Sydjylland faldet med 10.500 personer i den arbejdsdygtige alder (16-64 år). Arbejdsstyrken er i samme periode reduceret med knap 24.400 personer. Samlet set betyder det, at erhvervsfrekvensen er faldet fra 79 pct. i 2008 til 75 pct. i 2014. Beskæftigelsen er også reduceret mærkbart i perioden, idet der er forsvundet knap 28.100 job. Det seneste år er beskæftigelsen steget en smule (0,7 pct.).

Boks 1. Pointer om arbejdsmarkedet i Sydjylland

- Befolkningen udgør ultimo 2014 knap 464.200 i den arbejdsdygtige alder (16-64 år).
- Arbejdsstyrken udgør 349.700 svarende til ca. 75 pct. af befolkningen i den arbejdsdygtige alder.
- Omkring 334.700 personer i Sydjylland er beskæftigede ultimo 2014.

- De seneste år er befolkningen (16-64-årige) i Sydjylland faldet støt. Samlet set er befolkningen ca. 2,2 pct. lavere i 2014 end i 2008.
- Beskæftigelsen er blevet reduceret med godt 28.100 job hen over krisen (2008–2014).
- Det seneste år er beskæftigelses steget en smule (0,7 pct.).
- Knap 13.900 flere personer mellem 16 og 64 år er i samme periode kommet uden for arbejdsstyrken fx på førtidspension, sygedagpenge eller aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere.

- Godt hver tredje mellem 20 og 64 år i Sydjyllands befolkning er ufaglært.
- Godt 40 pct. er faglærte, mens omkring en fjerdedel har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse.
- I arbejdsstyrken (20-64 år) i Sydjylland er knap en fjerdedel ufaglærte, 46 pct. er faglærte og 31 pct. har en videregående uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsestallene i denne boks er opgjort som antallet af arbejdspladser i Sydjylland.

Den demografiske udvikling viser, at der bliver færre unge og flere ældre i Sydjylland. En analyse viser, at hver tredje af de unge, som forlader Syddanmark, ikke er kommet tilbage efter 15 år². Den demografiske udvikling skyldes derfor blandt andet, at der er stor fraflytning fra Syddanmark og kun en lille tilflytning. I 2013 fraflyttede godt 2.970 flere, end der tilflyttede.³ Udviklingen betyder, at arbejdsstyrken skrumper og skaber risiko for arbejdskraftmangel.⁴

Beskæftigelsen i Sydjylland stiger for første gang siden 2008 en smule fra ultimo 2013 til 2014 (0,7 pct.), hvilket tyder på, at Sydjylland er ved at komme sig efter det kraftige fald under krisen.

På det private arbejdsmarked er der positive tendenser. Især inden for privat service, bygge og anlæg samt industri vokser beskæftigelsen i Sydjylland. Omvendt opleves der tilbagegang inden for landbrug, og inden for offentlig service er beskæftigelsen stort set uændret.

---

² (177)

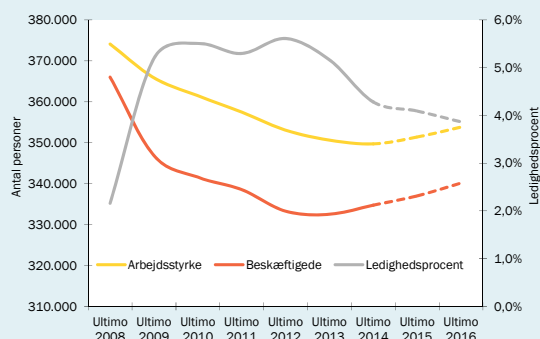
³ (101)

⁴ (69)

3.2. Fremskrivninger med positive tendenser, 2015-2016

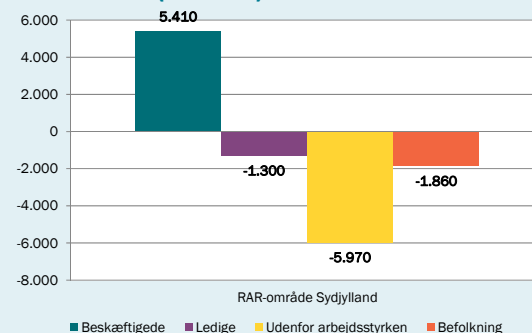
Figur 3.1: Faktisk og forventet udvikling i arbejdsstyrke, beskæftigelse og ledighed (16-64 år)

Kilde: Danmarks Statistik og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Arbejdsstyrken er beregnet som antallet af beskæftigede plus antallet af ledige.

Figur 3.2: Forventet ændring i antal ledige, beskæftigede og uden for arbejdsstyrken fra ultimo 2014 til 2016 (16-64 år)

Kilde: Danmarks Statistik og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsestallene i denne figur angiver antallet af beskæftigede med bopæl i Syddjylland og afviger derfor fra tallene i figur 3.3, der angiver antallet af arbejdspladser i Syddjylland.

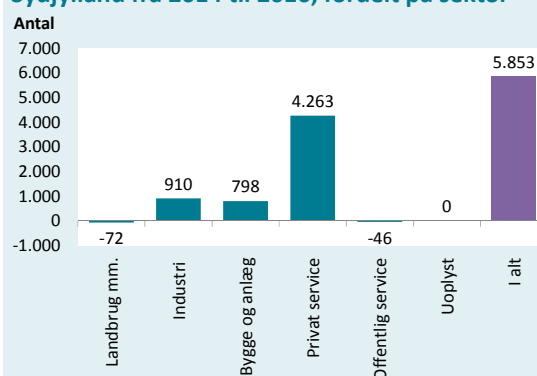
STARs fremskrivninger af udviklingen i Syddjylland indikerer, at der er bedre konjunkturer på vej. I 2016 forventes en stigning i antallet af beskæftigede (5.410 personer) og et fald i antal ledige (-1.300 personer), antal uden for arbejdsstyrken (-5.970 personer) samt befolkningstallet (-1.860 personer), jf. figur 3.2.

Ledigheden forventes ultimo 2016 at ligge på knap 4 pct. På nogle områder forventes en øget efterspørgsel efter arbejdskraft og risiko for rekrutteringsproblemer eller mangel på arbejdskraft, fordi de kvalifikationer der efterspørges, ikke matcher de lediges.

Sektorfordelte fremskrivninger fra STAR viser, at det i løbet af 2015 og 2016 kun er inden for privat service, industrien og bygge- og anlægsbranchen, at virksomhederne i Syddjylland forventes at ansætte flere medarbejdere, jf. figur 3.3.

Syddjylland har det seneste år haft en jobfremgang på ca. 2 pct. på det private arbejdsmarked, hvilket vidner om, at opsvinget og optimismen har bidt sig fast.⁵

Figur 3.3: Forventet ændring i beskæftigelsen i Syddjylland fra 2014 til 2016, fordelt på sektor

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Tal for 2014 er fremskrevet pba. registerdata fra Lønmodtagerstatistikken, Danmarks Statistik. Tal for 2015 og 2016 er tekniske fremskrivninger af en regions udvikling i andele af beskæftigelsen på landsplan i 5 sektorer.

Tallene i denne figur er baseret på beskæftigelsen opgjort som antal arbejdspladser i Syddjylland og afviger derfor fra tallene i figur 3.2., der angiver antallet af beskæftigede med bopæl i Syddjylland.

⁵ (74)

3.3. Der mangler faglært arbejdskraft nu - og fremover i Syddanmark, 2014-2020

For at sikre vækst i Syddanmark er det vigtigt, at der er tilstrækkeligt med veluddannet arbejdskraft til at dække virksomhedernes efterspørgsel. Det gælder både på kort og på længere sigt.

Arbejdsstyrken i Syddanmark er generelt kendetegnet ved et uddannelsesmæssigt efterslæb sammenlignet med befolkningen på landsplan.⁶ I 2014 har under 80 pct. af de 25-34 årige en ungdomsuddannelse, og kun lidt over hver tredje af de 30-39 årige har en videregående uddannelse.⁷ Dog ventes de kommende generationer i langt højere grad end tidligere at leve op til de uddannelsesmæssige målsætninger.⁸

På trods af dette er der behov for at sætte yderligere tiltag og aktiviteter i gang. Næsten en fjerdedel af arbejdsstyrken i Syddanmark er ufaglært, og efterspørgslen på ufaglært arbejdskraft falder – også fremover.

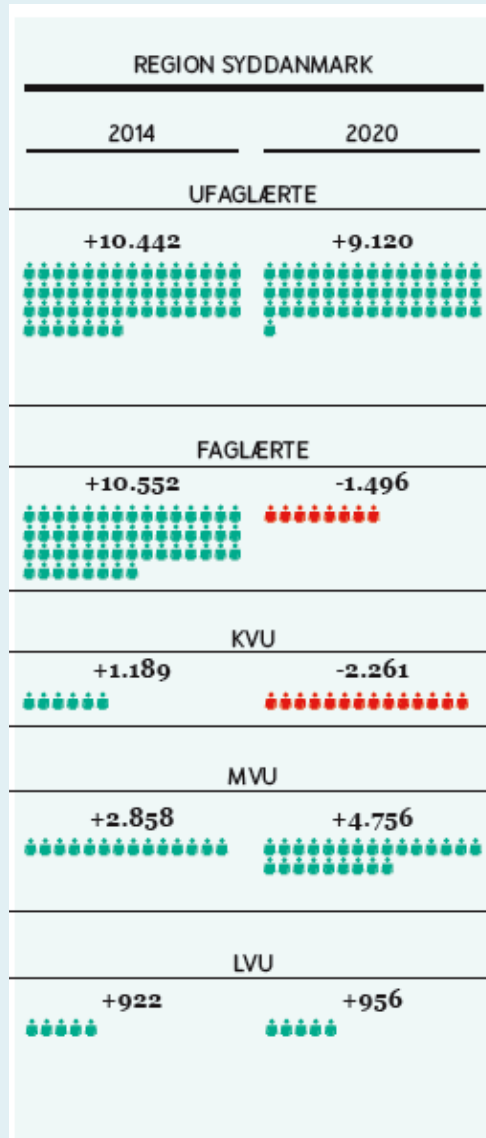
I 2014 er der et stort *overskud* af både ufaglært og faglært arbejdskraft i Syddanmark på mere end 10.000 personer af hver type. Det viser en fremskrivning af udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i Syddanmark, jf. boks 2.

Overskuddet af faglært arbejdskraft forventes at vende til et *underskud* i 2020 på knap 1.500 personer.

Fremskrivninger viser, at der i perioden 2014-2018 sker et generelt fald i udbuddet af folk med erhvervsfaglig uddannelse i Syddanmark⁹. Samtidig udvikler arbejdsmarkedet sig i retning af, at der kommer til at være efterspørgsel på uddannet arbejdskraft herunder på arbejdskraft med højere eller mere specialiserede kvalifikationer end hidtil.¹⁰

Underskuddet skyldes derfor blandt andet, at efterspørgslen på faglært arbejdskraft forventes at stige fremover samtidig med, at udbuddet forventes at falde.

Boks 2. Balance mellem udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i Region Syddanmark

Kilde: Uddannelsesanalyse 2015, Region Sjælland (175).
Anm.: Fremskrivningerne er foretaget pba. SamK-Line og er baseret på arbejdsstyrken og antallet af beskæftigede med bopæl i Region Syddanmark.

⁶ (150)

⁷ (69) og (150)

⁸ (150)

⁹ (149)

¹⁰ (69)

Fremover forventes desuden et *underskud af arbejdskraft med korte videregående uddannelser* på knap 2.300 personer, jf. boks 2.¹¹

Allerede i dag er der tegn på, at virksomhederne i Syddanmark har problemer med at finde den ønskede arbejdskraft. Rekrutteringsanalysen fra STAR viser, at virksomhederne i Syddanmark har søgt forgæves efter medarbejdere til omkring 2.300 stillinger i efteråret 2015. Det er især virksomhederne inden for handel/transport, bygge og anlæg og industrien, der har oplevet problemer med at besætte ledige stillinger.¹²

Store dele af det øvrige kildemateriale, som mploy har afdækket, indeholder de samme fremtidige tendenser, som afbilledet i boks 2. Stort set alle kilder fremhæver, at der generelt er brug for flere faglærte – og inden for flere brancher. Men der forventes også øget efterspørgsel efter visse typer af specialister og højtuddannede.¹³

Nogle kilder viser et større behov end angivet i boks 2. Det drejer sig primært om kilder, som beskriver behovet for arbejdskraft som følge af de større offentlige infrastrukturprojekter i Syddanmark.¹¹

Syddanmark har en række områder med særligt store potentialer for vækst. Disse er: bæredygtig energi, sundheds- og velfærdsinnovation samt oplevelseserhverv. Områderne er beskrevet i den regionale vækst og udviklingsstrategi fra Region Syd, dog uden at det konkretiseres hvad evt. vækst vil betyde for beskæftigelsen, jf. boks 3. Det er vigtigt, at virksomhederne inden for disse områder kan tiltrække arbejdskraft med de rette kompetencer, hvis vækstpotentialerne skal indfries.

Boks 3. Den regionale vækststrategi i Region Syddanmark

Region Syddanmark har en række erhvervsområder med særligt store potentialer for vækst. Der er tale om områder, som historisk har specialiseret sig og skabt unikke positioner sammenlignet med andre dele af erhvervslivet. Det drejer sig om områderne:

- Bæredygtig energi
  - Energieffektive teknologier
  - Offshore
- Sundhed- og velfærdsinnovation
- Oplevelseserhverv
  - Turisme
  - Kreative erhverv

Virksomhederne inden for disse erhvervsområder beskæftiger omkring 68.800 personer og omsætter for 157 mia. kr. årligt (ekskl. kreative erhverv). Skal de syddanske virksomheder udnytte deres vækstpotentiale optimalt, er det nødvendigt med et generelt løft i kompetenceniveauet for at sikre en kvalificeret arbejdsstyrke, som matcher virksomhedernes behov.

Kilde: (68) og (69)

---

¹¹ Udbud og efterspørgsel i boks 2 er fremskrevet baseret på SamK-Line-modellen. Fremskrivninger viser den forventede udvikling, såfremt indsatser, strukturelle forhold mv. holdes konstante over de kommende år. Dvs. en "alt andet lige"-fremskrivning. Der er eksempelvis *ikke* taget højde for, hvilken effekt de kommende offentlige infrastrukturprojekter kan have på efterspørgslen efter arbejdskraft.

¹² (168)

¹³ (149)

3.4. Bygge og anlæg: Vækst, efterspørgsel og mangel

Boks 4: Pointer om bygge- og anlægssektoren i Syddjylland

- Der er i Syddjylland godt 21.300 personer, der er beskæftiget i bygge- og anlægssektoren.
- Beskæftigelsen inden for branchen er faldet med 17 pct. fra 2008 til 2014.
- De seneste par år fra 2012 til 2014 er beskæftigelsen faldet med 0,3 pct.
- Omkring 73 pct. af de beskæftigede inden for bygge og anlæg i Syddjylland er faglærte, mens 16 pct. er ufaglærte, og 11 pct. har en videregående uddannelse.
- Fremskrivninger viser, at beskæftigelsen fra 2014 til 2016 forventes at stige med knap 800 personer, svarende til ca. 4 pct. ift. det nuværende niveau.
- Den stigende beskæftigelse skyldes blandt andet en række store offentlige infrastrukturprojekter.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjøret som antallet af arbejdspladser inden for sektoren i Syddjylland. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

Analysen og prognoser peger på, at Syddjylland står over for en generel fremgang i bygge- og anlægssektoren, som øger efterspørgslen efter arbejdskraft.

Det indebærer en risiko for rekrutteringsudfordringer og mangel på arbejdskraft inden for flere fagområder i branchen i de kommende år.

I Syddanmark forventes der blandt andet mangel på erhvervsuddannede chauffører, murere, elektrikere, civilingeniører, tømrere, snedkere, bygningsmalere, VVS'ere og andre erhvervsuddannede inden for byggefaget, jf. boks 5.

I løbet af de næste 2-3 år forventes der desuden at blive mangel på smede.

Center for Regional- og Turismeforskning fremskriver også efterspørgsel efter arbejdskraft frem mod 2020. Analysen viser, at der forventes at mangle omkring 1.910 personer med erhvervsfaglige uddannelser inden for bygge- og anlægsbranchen i Syddanmark.¹⁴

Boks 5. Forventet mangel på kvalificeret arbejdskraft de kommende år

	2015	2016	2017	2017+
Murere				
Elektrikere				
Erhvervsuddannede chauffører				
Øvrige erhvervsuddannede i byggefag				
Civilingeniører				
Tømrere/snedkere				
Bygningsmalere				
VVS'ere				
Smede				

Kilde: (15)
Anm.: Der forventes mangel på arbejdskraft i de år, der er farvet mørke.

¹⁴ (15)

Boks 6. Mangel på arbejdskraft i installationsbranchen

I en spørgeskemaundersøgelse blandt Region Syddanmarks virksomheder i installationsbranchen, gennemført i april 2015 af TEKNIQ, angiver 42 pct., at det er blevet sværere at rekruttere arbejdskraft inden for det seneste år. Derudover angiver 61 pct., at de forventer, at det bliver sværere at rekruttere arbejdskraft i de kommende to år.

I alt har 8 pct. af virksomhederne inden for det seneste år søgt forgæves efter arbejdskraft mod 1 pct. i 2010, mens 8 pct. helt har undladt at søge efter arbejdskraft i løbet af det seneste år i forventning om, at det ikke var muligt at finde.

Samtidig er der i de seneste år sket et fald i ledigheden for faglærte elektrikere og VVS'ere. Det skyldes både, at efterspørgslen er steget, samt at ledige elektrikere og VVS'ere kan have fået job i andre brancher eller har forladt arbejdsmarkedet. Samlet set betyder udviklingen, at der er risiko for mangel på kvalificeret arbejdskraft i form af el-installatører og VVS-installatører.

Kilde: (12)

Større offentlige infrastrukturprojekter i Syddanmark: Hvilken betydning har det for efterspørgslen efter arbejdskraft i bygge- og anlægsbranchen i Sydjylland?

I Sydjylland er en række store offentlige infrastrukturprojekter i gang, jf. Boks 7.

En analyse af de beskæftigelsesmæssige konsekvenser af de kommende års offentlige infrastrukturprojekter i Syddanmark viser, at især sygehusprojekterne i Aabenraa og Kolding vil medføre en forhøjet efterspørgsel efter arbejdskraft i Syddanmark i 2016.¹⁵

Af boks 8 Boks 8 nedenfor fremgår det, hvilke kompetencer de offentlige infrastrukturprojekter vil medføre øget efterspørgsel efter. Prognoserne er foretaget af COWI i 2015.

Boks 7. Igangværende og kommende store infrastrukturprojekter i Region Syddanmark Sydjylland:

- Aabenraa Sygehus (2012 - 2019)
- Nyt Kolding Sygehus (2012-2020)
- Havvindmølleparken Horns Rev (2016 - 2020)

Øvrige Syddanmark:

- Odense Universitetshospital (2016-2022)
- Odense Letbane (2015-2020)
- Udvidelse af Syddansk Universitet (2016-2018)

Kilde: (18)

Boks 8. Øget efterspørgsel på arbejdskraft på grund af større offentlige infrastrukturprojekter i Syddanmark (årsværk)

Ifølge en analyse fra COWI (opdateringen af Leo Larsen-rapporten) vil infrastrukturprojekterne i 2016, 2017 og 2018 medføre øget efterspørgsel efter følgende medarbejdertyper:

	2016	2017	2018
Ikke-faglærte og struktører	300	400	400
Elektrikere	100	100	100
Andre faglærte inden for byggeriet	100	100	100
Bygningskonstruktører, diplomingeniører mv.	100	100	100
Civilingeniører inkl. ledelse	100	100	100
Andre LVU	100	100	100

¹⁵ (18)

Teknikere	100	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	100
Chauffører	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	100	200
Murere	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	100	200
Vvs'ere	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	100	100
Tømrere og snedkere	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	100	100
Smede mv.	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	100
Bygningsmalere	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>	<i>Ikke øget efterspørgsel</i>

Kilde: (18)

Det er vigtigt at bemærke, at efterspørgslen i ovenstående beregninger i 2017 og 2018 især påvirkes af byggeriet af Odense Letbane, der foregår på Fyn.

Hvorvidt den stigende efterspørgsel inden for bygge- og anlægssektoren vil resultere i mangel på faglærte afhænger bl.a. af udviklingen i arbejdsstyrken, dvs. udbuddet af arbejdskraft, samt hvilke kvalifikationer arbejdsstyrken besidder.

Andre store bygge- og anlægsprojekter der forventes at skabe arbejdspladser

Ud over de tre store offentlige projekter bygges der på nuværende tidspunkt et psykiatrisygehus i Vejle¹⁶, og byggeriet af hotellet Alsik i Sønderborg er påbegyndt.¹⁷ Samtidig er etableringen af Nordens største biogasanlæg påbegyndt i Tønder, jf. Boks 9.¹⁸

Boks 9. Øvrige igangværende store private eller offentlig-private bygge- og anlægsprojekter i Sydjylland

- Vejle Psykiatrisygehus (2014-2017)
- ENVO biogasanlæg Tønder (2014-2017)
- Hotel Alsik Sønderborg (2015-2018)

Kilde: (19) (178)

Byggeriet af psykiatrisygehuset Vejle begynder i 2016 sidste fase, som er at udføre indvendige arbejder.¹⁹ Byggeriet dækker 17.000 kvadratmeter og har en anlægssum på 430 mio. kr. Opførslen af hotel Alsik i Sønderborg forventes at generere ca. 160 arbejdspladser i de omkring to et halvt år, hvor byggeriet står på²⁰.

Nordens største biogasanlæg er på vej i Tønder. Anlægget forventes færdigt primo 2017. Det er et projekt til ca. en halv milliard kroner, og selve byggeriet af anlægget vil medføre omkring 400 direkte og afledte arbejdspladser.²¹

¹⁶ (19) og (178)

¹⁷ (158)

¹⁸ (123)

¹⁹ (178)

²⁰ (182)

²¹ (183)

Større offentlige infrastrukturprojekter på tværs af regioner: Hvilken betydning har det for efterspørgsel efter arbejdskraft i bygge- og anlægsbranchen?

Udover de offentlige infrastrukturprojekter i Region Syddanmark er der også større projekter på tværs af regionerne, som kan påvirke efterspørgslen efter arbejdskraft inden for regionen.

Et af disse tværregionale projekter er Togfonden DK. CRT og COWI har analyseret arbejdskraftbehovet i forbindelse med projektet, og der forventes i hele projektperioden fra 2014 til 2027 at være risiko for rekrutteringsproblemer eller decideret mangel inden for en række faggrupper på landsplan. For faglærte forventes der inden for et halvt år at mangle både struktører, VVS'ere, elektrikere og chauffører. Derudover forventes rekrutteringsproblemer i forhold til tømrere, snedkere og smede, jf. boks 10.

Boks 10 angiver den forventede mangel på landsplan for de kommende år, men projektet vil påvirke regionerne forskelligt. Den direkte beskæftigelseseffekt for hele projektperioden forventes at fordele sig på følgende måde:

- Hovedstaden: 2.282 årsværk
- Sjælland: 422 årsværk
- Syddanmark: 4.386 årsværk
- Midtjylland: 5.226 årsværk
- Nordjylland: 831 årsværk

Projektet vil derfor påvirke beskæftigelsen mest i Region Syddanmark, Midtjylland og Hovedstaden, mens det har mindre effekt på efterspørgslen efter arbejdskraft i Region Nordjylland og Sjælland.

To andre større tværregionale offentlige projekter er havvindmølleparker og signalprogrammet. De to projekter vil på landsplan øge efterspørgslen efter en række faglærte – særligt struktører og elektrikere, jf. boks 11.

Boks 10. Forventet mangel på kvalificeret arbejdskraft de kommende år på landsplan

	2015	2016	2017	2017+
Struktører				
Murere				
Tømrere og snedkere				
VVS'ere				
Bygningsmalere				
Elektrikere				
Chauffører				
Smede				
Andre faglærte				
Teknikere				
Civilingeniører				
Relevante KVU, MVU og LVU				

Kilde: (21)
Anm.: Der forventes mangel på arbejdskraft i de år, der er farvet helt mørke og rekrutteringsproblemer i de år, der er skraverede.

Boks 11. Øget efterspørgsel på arbejdskraft på grund af havvindmølleparker og signalprogrammet for jernbanenettet på landsplan (årsværk)

Ifølge en analyse fra COWI (opdateringen af Leo Larsen-rapporten) vil havvindmølleparkerne og signalprogrammet i 2016, 2017 og 2018 medføre øget efterspørgsel efter følgende medarbejdertyper:

	2016	2017	2018
Ikke-faglærte og struktører	400	500	500
Elektrikere	300	300	400
Chauffører	200	200	100

Smede mv.	200	200	100
Teknikere	100	100	100
Bygningskonstruktører, diplomingeniører	100	100	100
Civilingeniører inkl. ledelse	200	200	200
Andre LVU	100	100	100

Kilde: (18)

Arbejdskraftefterspørgslen i forbindelse med de to projekter vil variere i de forskellige regioner – også ift. tidshorizonten. Havvindmølleparkerne omfatter Horns Rev i Nordsøen, Kriegers Flak øst for Møn og et antal kystnære havvindmølleparker. Anlægsperioden er 2016-2019 for Horns Rev, mens Kriegers Flak er udsat i to år, så anlægsperioden er 2018-2021. Signalprogrammet dækker over en udskiftning af signalsystemet på hele jernbanenettet i Danmark og påvirker dermed alle regioner. Installationsarbejdet forventes færdigt i 2021.

Havvindmøllepark forventes at skabe beskæftigelse i Sydjylland

Som nævnt ovenfor kommer etableringen af havvindmølleparken ved Horns Rev til at påvirke beskæftigelsen – formodentlig især i Sydjylland på grund af placeringen, hvor Hvide Sande og Esbjerg bliver de nærmeste havne.

Ifølge Energistyrelsen beregninger af de beskæftigelsesmæssige konsekvenser af etableringen af havvindmølleparken ved Horns Rev fra i 2015 forventes byggeriet at øge beskæftigelsen med omkring 300 personer i 2016, 1.700 personer i 2017, 2.700 personer i 2018 og 2.300 personer i 2019. Det svarer samlet til 7.000 arbejdspladser hen over perioden 2016-2019²².

Allerede nu opleves problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft

Der er allerede nu tegn på, at virksomheder inden for bygge- og anlægsbranchen har problemer med at skaffe den ønskede arbejdskraft. En spørgeskemaundersøgelse gennemført i maj-juni 2015 blandt små og mellemstore virksomheder i Syddanmark viser, at halvdelen af de adspurgte virksomheder inden for bygge- og anlægsbranchen angiver, at deres virksomhed inden for det sidste halve år har oplevet problemer med at skaffe kvalificeret arbejdskraft. Derudover angiver 70 pct. af virksomhederne i bygge- og anlægsbranchen, at de har vanskeligt ved at rekruttere faglært arbejdskraft.²³

Fremskrivninger viser, at der er risiko for, at der bliver mangel på elektrikere, murere, smede, gas- og vvs-teknikere og snedkere efter 2013 i Syddanmark.²⁴

Fremgangen inden for bygge- og anlægsområdet er også tydelig i de enkelte kommuner. I Tønder opleves der efterspørgsel efter smede, og Aabenraa Kommune og VEU-center Trekantsområdet oplever stigende efterspørgsel på faglærte elektrikere. Derudover oplever Aabenraa efterspørgsel på VVS'ere, mekanikere og faglært arbejdskraft inden for byggefagene generelt. Ligeledes oplever Sønderborg Kommune efterspørgsel på chauffører, svejsere, galvanisører, klejnsmede, struktører og ingeniører inden for produktion, konstruktion og udvikling. Kommu-

²² (180)

²³ (70a)

²⁴ (149)

nerne fremhæver herudover en række specifikke kompetencebehov, der er øget efterspørgsel efter, hvilket fremgår af Boks 12.

Boks 12. Kompetencebehov i bygge- og anlægssektoren

I de forskellige kommuner efterspørges der en række faglige kompetencer inden for bygge- og anlægsområdet.

Jobcenter Tønder peger på, at der efterspørges lastvognschauffører med relevante certifikater og kranførere med kran B og C certifikat. **Jobcenter Aabenraa** oplever også en stigende efterspørgsel på chauffører til specialiserede områder, hvor der kræves certifikater - herunder tank, kran og tip mv. samt efterspørgsel inden for teknisk isolering.

IBC-kurser og VEU-center Trekantsområdet peger på, at der er efterspørgsel på medarbejdere, der har gaffeltruck-certifikat, og som kan føre kran. Disse kompetencer er nemme at opkvalificere den ledige med. Til gengæld er det vanskeligt at få fat i folk, der har kurser i havnekraner ift. Vejle Havn og serviceteknikere med håndværkerbaggrund.

Derudover efterspørges der ifølge **IBC-kurser og VEU-center Trekantsområdet** - ud over de traditionelt faglige kompetencer:

- Innovationsforståelse
- Kvalitetsbevidsthed
- At kunne arbejde i teams
- Certificering i Lean Six Sigma (kvalitetsstyring og kvalitetsledelse)
- Kundeservice og salgskompetence
- Engelsk på et tilstrækkeligt niveau
- IT-kompetencer generelt.

Kilde: (120), (123), (129), (103)

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For bygge- og anlægssektoren i Sydjylland viser den seneste udgave af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 desuden, at der – udover de områder mploy har afdækket i desk researchen – aktuelt er problemer med at rekruttere rejsemontører, gulvlæggere og rustfast industrimontører, jf. tabel 4.

Tabel 4: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for bygge- og anlægssektoren i Sydjylland

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none"> • Rejsemontør • Gulvlægger • Rustfast industrimontør	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ingen stillingsbetegnelser.</i>

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

3.5. Industri: Mangel på visse typer kvalificeret arbejdskraft

Boks 13: Pointer om industrisektoren i Syddanmark

- Omkring 59.300 personer er beskæftiget i industrien i Syddanmark.
- Beskæftigelsen inden for sektoren er faldet med 21 pct. fra 2008 til 2014.
- Det seneste år fra 2012 til 2014 er beskæftigelsen faldet 1 pct.
- Omkring 50 pct. af de beskæftigede inden for industrien i Syddanmark er faglærte, mens 27 pct. er ufaglærte, og 23 pct. har en videregående uddannelse.

- Fremskrivninger viser, at beskæftigelsen forventes at stige med godt 900 personer fra 2014 til 2016, svarende til 1,5 pct. i løbet af de næste par år.
- I løbet af det seneste år (2.kvt.2014-2.kvt.2015) har alle kommuner i Syddanmark oplevet fremgang i beskæftigelsen inden for industrien (bortset fra Fredericia, Varde og Kolding Kommuner)²⁵

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som antallet af arbejdspladser inden for sektoren i Syddanmark. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

På landsplan har beskæftigelsen i industrien været nedadgående de sidste mange år, men de seneste par år er virksomhederne langsomt begyndt at ansætte flere. Det viser det kildemateriale, som mploy har indhentet til dette projekt. Især kommuner i Jylland har oplevet de positive tendenser i industrien – og disse forventes forstærket de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge.

Vækst og beskæftigelse medfører også en risiko for mangel på arbejdskraft inden for industrien.

Syddanmark har i 2013 en relativ lille andel af beskæftigede inden for industrien, der er 55 år eller derover sammenlignet med resten af landet. Ikke desto mindre vil omkring en femtedel af de beskæftigede i industrien med baggrund indenfor hhv. maskin- og industritekniske uddannelser, mekanikeruddannelser og elektronikuddannelser trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet inden for de kommende år²⁶.

Eftersom optaget på en erhvervsfaglig uddannelse med scienceretning i Syddanmark fra 2010 til 2014 stort set har været uændret (steget med 0,1 pct. fra 42,3 pct. i 2014)²⁷, tyder meget på, at der ikke bliver uddannet tiltrækkeligt mange unge til at overtage de pensionerede faglærtes arbejde. Dette kan medføre rekrutteringsvanskeligheder på de ovenfor nævnte uddannelser inden for industrien, hvis beskæftigelsen stiger som forventet. Blandt erhvervsuddannelserne regnes indgangene 'bil, fly og andre transportmidler', 'produktion og udvikling', 'strøm, styring og it' og 'sundhed, omsorg og pædagogik' som scienceretninger.

Center for Regional- og Turismedforskning fremskriver efterspørgsel efter arbejdskraft frem mod 2020, og analysen viser, at der forventes at mangle omkring 3.460 personer med erhvervsfaglige uddannelser inden for jern og metal i Syddanmark²⁸.

En landsdækkende analyse fra Cevea af udviklingen i jern- og metalbranchen siden 2010 viser, at antallet af jern- og metaluddannede har været faldende frem til 2014, mens efterspørgslen

²⁵ (31)

²⁶ (179)

²⁷ (150)

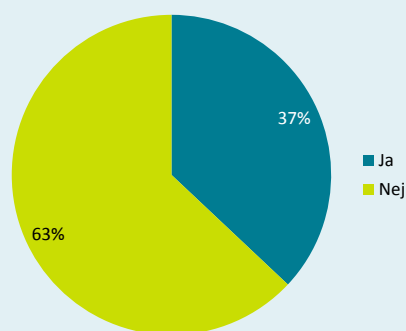
²⁸ (15)

samtidig er steget. Den øgede efterspørgsel efter jern- og metalarbejdere kan blandt andet imødekommes ved en opkvalificering af de ufaglærte, der allerede arbejder i industrien, eller ledige ufaglærte med baggrund i industrien²⁹.

Allerede nu er der tegn på, at industrivirksomhederne inden for nogle områder har problemer med at skaffe den ønskede arbejdskraft. En spørgeskemaundersøgelse gennemført i april 2015 blandt Dansk Metals tillidsrepræsentanter i industrien viser, at ca. 37 pct. af de adspurgte tillidsrepræsentanter i Syddanmark angiver, at deres virksomheder har svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft.

Tillidsrepræsentanterne i Syddanmark giver udtryk for, at særligt industriteknikere/maskinarbejdere er svære at rekruttere. Knap 45 pct. af respondenterne i undersøgelsen siger, at der er mangel på denne type af arbejdskraft, jf. figur 3.4³⁰. Næsten 40 pct. oplever mangel på smede, mens mere end 25 pct. siger, at der er mangel på automatikere. Derudover viser undersøgelsen, at det er svært at rekruttere svejsere, værktøjsmagere, elektronikfagteknikere, mekanikere og andre typer af faglærte.

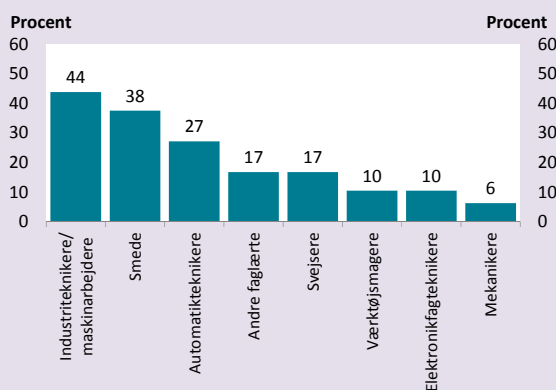
Figur 3.4: Andel af virksomheder i Syddanmark, der i Dansk Metals undersøgelse har angivet, at de har svært ved at skaffe kvalificeret arbejdskraft

Kilde: Dansk Metal (30)

Anm.: Dansk Metal har i perioden 9.- 28. april 2015 gennemført en elektronisk rundspørge blandt 1.196 industriansatte tillidsrepræsentanter i Dansk Metal. Af dem har 555 deltaget i hele landet. Figuren viser kun resultater for Sydjylland.

Figur 3.5: Hvilke typer af medarbejdere oplever virksomhederne i Syddanmark inden for Dansk Metals område mangel på?

Kilde: Dansk Metal (30)

Anm.: Dansk Metal har i perioden 9.- 28. april 2015 gennemført en elektronisk rundspørge blandt 1.196 industriansatte tillidsrepræsentanter i Dansk Metal. Af dem har 555 deltaget i hele landet. Figuren viser kun resultater for Sydjylland. Figuren angiver, hvilke medarbejdertyper, blandt virksomheder i Sydjylland der har svært ved at finde kvalificeret arbejdskraft.

Dette aktuelle billede af mangel på arbejdskraft understøttes af en analyse, der viser, at der inden for industrien i Syddanmark er risiko for mangel på værktøjsmagere, mekanikere, industriteknikere og smede efter 2013³¹.

En analyse fra LO viser, at Sydjylland har mange ufaglærte inden for de forskellige fremstillingsindustrier, som kan ledes mod uddannelser som industrioperatør eller smed. Omkring 87 pct. af de ledige ufaglærte i Syddanmark har gode forudsætninger for et uddannelsesløft³².

²⁹ (163)

³⁰ (30)

³¹ (149)

³² (104)

Offshore: Forventninger om vækst fremover

Boks 14. Pointer om offshorebranchen

I Syddanmark

- I Region Syddanmark er der beskæftiget omkring 10.000 personer inden for offshore. Det svarer til knap 40 pct. af den samlede beskæftigelse i offshorebranchen på 27.000 personer (2012).
- Omkring 63 pct. af de danske offshorevirksomheder er beliggende i Sydjylland. Herunder er over halvdelen (55 pct.) beliggende i Esbjerg.
- Esbjerg kommune har en ambition om at fordoble antallet af energiarbejdspladser- og virksomheder inden 2025.
- Offshorebranchen er et eksporttungt produktionserhverv med høj grad af specialiseret viden.
- Offshorebranchen er fra 2010 til 2012 vokset fra at beskæftige 21.000 til 27.000, hvilket svarer til en vækst på 26 pct.
- Ved at videreudvikle den syddanske styrkeposition inden for offshoreenergi forventes der en stigning i antallet af ansatte fra 27.000 i dag til 50.000 i 2020 på landsplan, hvis de væsentligste udfordringer imødekommes.
- Offshorebranchen omsætter for 110 mia. kr. om året og eksporterer for 49 mia. kr.

Generelt

- Inden for 'vind og bølge' og 'olie og gas' har der fra 2010-2012 hhv. været en stigning på 32 pct. og 23 pct. i beskæftigelsen.
- Inden for vind og bølge er 3 ud af 4 medarbejdere ansat i en industrivirksomhed.
- Inden for olie og gas er 1 ud af 3 medarbejdere ansat i råstofudvinding, og 1 ud af 4 er ansat i en industrivirksomhed.
- Især arbejdspladser inden for industrivirksomheder vil i fremtiden øge deres medarbejderantal.
- I vindindustrien havde ca. 29 pct. af arbejdsstyrken i 2014 en kort, en mellemlang eller en lang videregående uddannelse. Det er en stigning på 51 pct. siden 2006.
- I samme periode har fordelingen af faglærte været stort set uforandret, mens der er blevet relativt færre af gruppen af ufaglærte.
- Afskedigelser i olie- og gasindustrien har til dels afhjulpet flaskehalsen inden for offshorevind de senere år.

Kilder: (108), (112), (69) og (33)

Analyser og prognoser viser, at offshorebranchen er i vækst og fortsat vil være det fremover. Dog forudsætter fremadrettet vækst, at kvalificeret arbejdskraft er tilgængelig. Der forventes derfor en markant stigning i efterspørgslen efter arbejdskraft inden for offshorebranchen³³. Fremover vil der i større grad blive brug for mere specialiseret arbejdskraft.

Da over halvdelen af Danmarks offshorevirksomheder (63 pct.) er beliggende i Sydjylland, vil efterspørgslen efter kvalificeret arbejdskraft særligt mærkes her³⁴.

En faktor, der har haft betydning for efterspørgslen efter faglærte inden for offshorebranchen de seneste par år, har været de faldende oliepriser. Der er dog i offshorebranchen generelt enighed om, at der fortsat vil være efterspørgsel efter nye folk på trods af de faldende oliepriser. Dette skyldes dels, at branchens ældre går på pension, og dels, at de unge nyuddannede søger til udlandet, hvor lønningerne er højere³⁵.

En undersøgelse blandt virksomheder i offshorebranchen viser, at knap halvdelen af mener, at mangel på kvalificeret arbejdskraft er en væsentlig barriere for vækst, jf. figur 3.6. Særligt

---

³³ (87), (33) og (108)

³⁴ (108)

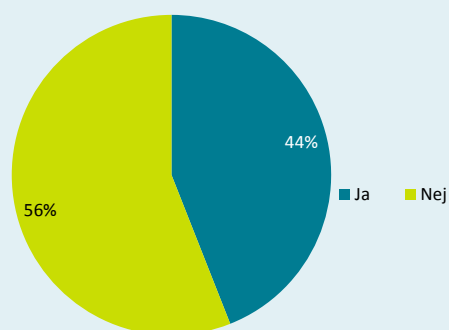
³⁵ (149)

inden for olie og gas udtrykker over halvdelen af virksomhederne (52 pct.), at mangel på kvalificeret arbejdskraft er en væsentlig barriere for vækst³⁶.

Dette understøttes af, at analyser viser, at mangel på kvalificeret arbejdskraft, herunder internationale kompetencer samt unge med tekniske og naturvidenskabelige uddannelser, kan være med til at bremse væksten inden for offshorebranchen³⁷.

Tendensen er derfor, at der ikke blot bliver efterspørgsel efter *flere* medarbejdere med en af de ovenstående erhvervsfaglig uddannelser inden for offshorebranchen, men i høj grad at der bliver efterspørgsel på flere *kvalificerede* medarbejdere³⁸.

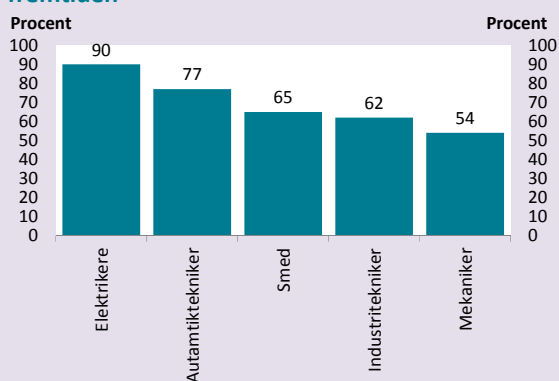
Figur 3.6: Andel af virksomheder inden for offshorebranchen der angiver, at en af de største barrierer for offshore de næste 5-10 år er mangel på kvalificeret arbejdskraft

Kilde: (108)

Anm.: Rapporten 'kortlægning af den danske offshorebranche' er udarbejdet af Region Syddanmark. I den forbindelse har Cowi gennemført spørgeskemaundersøgelsen blandt 501 virksomheder i offshorebranchen. Ud af de 501 svarede 162 virksomheder, heraf svarede 25 virksomheder, at de ikke arbejdede med hverken olie og gas eller offshore vind- og bølgeenergi.

Figur 3.7: Andel af virksomheder inden for det Blå Danmark, der forventer, at en type faglært i særlig grad vil blive efterspurgt inden for offshore i fremtiden

Kilde: (181)

Anm.: Oxford Research og EMUC gennemførte i perioden 5. november – 15. december 2012 en spørgeskemaundersøgelse til virksomheder inden for Det Blå Danmark. Spørgeskemaet blev udsendt til knap 9.000 personer fra EMUC, Transportens Innovationsnetværk (TINV), Danmarks Maritime Klynge (DKMK), Danske Maritime, Maskinmestrenes Forening samt Søfartens Ledere. I alt 778 respondenter valgte at besvare spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på knap 9 pct. På trods af den relativt lave svarprocent vurderer Oxford Research og EMUC, at resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen er både valide og brugbare. Dels fordi antallet af besvarelser på knap 800 må anses for at være en relativt stor population, der muliggør valide datakørsler. Dels fordi de konklusioner, som de spørgeskemaundersøgelsen har afstedkommet, alle kvalificeres af de kvalitative interviews, som vi har gennemført parallelt med spørgeskemaundersøgelsen.

En landsdækkende analyse af 'Det Blå Danmark' fra 2013 viser, at der i fremtiden inden for offshorebranchen i særlig grad forventes at blive efterspørgsel på elektrikere, automatikere, smede, industriteknikere og mekanikere, jf. figur 3.7.

³⁶ (108)

³⁷ (68)

³⁸ (87), (108) og (68).

Denne tendens understøttes i et interview foretaget i 2015 med en repræsentant for offshorebranchen i Syddanmark. Her påpeges det ligeledes, at der fremover særligt inden for offshore vil blive behov for smede og teknikere jf. boks 15.

Derudover vurderes det, at der også fremover vil blive behov for maskinmestre. Særligt maskinmesteruddannelse er unik og giver en bred teknisk forståelse, som der er stor efterspørgsel efter.

Yderligere vurderer lokalrepræsentanten, i overensstemmelse med analysen fra 2013, at der fremadrettet inden for offshorebranchen vil være efterspørgsel på elektrikere og industriteknikere. Derudover vurderes det, at der fremover vil efterspørges skibsmekanikere, montører og handels- og kontoruddannede.

Analysen viser også, at der inden for vindmølleproduktionen, ud over de allerede nævnte kompetencer, efterspørges plast- og procesteknologer³⁹.

Fremgang i industri og offshore mærkes i kommunerne

Fremgangen inden for industri og offshore er også tydelig i de enkelte kommuner. Esbjerg oplever mangel på arbejdskraft inden for en bred kreds af industrifaglærte område og fremhæver særligt en kommende mangel på industriteknikere og smede som følge af tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet som presserende. Tønder og VEU-center påpeger ligeledes efterspørgslen på smede. VEU-center Trekantsområdet fremhæver derudover efterspørgslen på automatikere, elektrikere, industriteknikere og plastmagere. Kommunerne og Industriens uddannelser fremhæver herudover en række specifikke kompetencebehov, der er øget efterspørgsel efter, hvilket fremgår af boks 16.

Boks 15. Interview: Behov for arbejdskraft inden for offshore

En lokalrepræsentant for offshorebranchen påpeger, at der fremover især vil blive behov for følgende medarbejdere inden for offshore:

- Smede
- Teknikere
- Maskinmestre

Derudover bliver der efterspørgsel efter:

- Elektrikere
- Industriteknikere
- Skibsmekanikere
- Montører
- Handels- og kontoruddannede

Kilde: (149)

Anm: Oxford Research har i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten 'Kompetenceanalyse i Syddanmark' (2015) foretaget et interview med en lokalrepræsentant for offshorebranchen for at få et nutidigt billede af kompetencebehovet inden for branchen.

---

³⁹ (149)

Boks 16: Kompetencebehov i industrien og offshore, Industriens Uddannelser

Industriens Uddannelser har identificeret en række generelle kompetencebehov, der forventes at blive større efterspørgsel efter på tværs af industriens brancher:

- Robotteknologi, automatisering og big data
- Brug af 3D-printere
- Cirkulære produktionsparadigmer
- Trendspotting i et forskningsperspektiv

Udvalget har desuden identificeret mere specifikke efteruddannelsesbehov:

Faglærte smede inden for procesområdet:

- Hygiejne og fødevarer sikkerhed
- Flowforståelse
- Kemi
- Energiforståelse
- Vedligeholdelsesteknik
- Materiale og komponentforståelse
- Designkendskab

De maritime håndværksfag:

- Stigende behov for kompetencer inden for bådebygning i materialerne kulfiber og aluminium og i nogen grad træ pga. de nye materialers fremkomst.

Teknisk designområdet:

- Øget behov for kompetencer og efteruddannelse inden for IT-baserede arbejdsredskaber; særligt de helt centrale CAD-programmer.

Køleteknikerbranchen:

- Efterspørgsel efter kompetencer inden for nye teknologier; CO2 med varmegenvinding og HFC, som følge af den grønne omstilling.

Jobcenter Tønder oplever, at der er efterspørgsel på CNC-operatører til mellemstore virksomheder inden for produktionsbranchen (højtuddannede specialister) og projektledere. **IBC-kurser** og **VEU-center Trekantsområdet** oplever også efterspørgsel på personer med kompetencer inden for CAD/CAM/CNC programmer samt personer, der har kompetencer inden for CNC fræsning i udvalgte programmer og Rustfast svejsning (TIG). Ligeledes oplever de også efterspørgsel på kompetencer inden for 3D-tegning- og læsning og personer med kompetencer inden for havnekraner ift. Vejle Havn.

Derudover oplever de, at kompetencer inden for følgende efterspørges:

- Epoxy-kurser
- Varmt arbejde
- Hydraulik
- Teknisk salg
- Servicetekniker med håndværkerbaggrund

Derudover oplever **Jobcenter Tønder** efterspørgsel på håndværkere med sikkerhedskurser (GWO) til on/offshoreområdet og projektledere.

Derudover efterspørges der ifølge **IBC-kurser** og **VEU-center Trekantsområdet** ud over de traditionelt faglige kompetencer innovationsforståelse, kvalitetsbevidsthed, at kunne arbejde i teams, certificering i Lean Six Sigma (kvalitetsstyring og kvalitetsledelse) samt forretningsforståelse for produktionsmedarbejdere, kundeservice og salgskompetencer, engelsk på et tilstrækkeligt niveau og vigtigt at bemærke - IT-kompetencer generelt.

Kilde: (87), (120), (123), (129)

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For industrisektoren i Sydjylland viser den seneste Arbejdsmarkedsbalance fra december 2015 desuden, at der – udover de områder, mploy har afdækket i desk researchen – aktuelt er problemer med at rekruttere serviceteknikere, jern- og metalslibere samt automontører, jf. tabel 5.

Tabel 5: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for industrisektoren i Sydjylland

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none"> • Svejseinspektør • Lastvogsmekaniker • Plastmager • Stærkstrømstekniker • Autolakerer • Servicetekniker (jern og metal) • CNC-operatør • Tavlemontør	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen stillingsbetegnelser

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

3.6. Oplevelseserhverv – vækst i turisme og kreative erhverv

Boks 17. Pointer om oplevelseserhvervet i Region Syddanmark

- Region Syddanmark har 14,5 mio. årlige overnatninger, hvilket gør regionen til den største turismeregion i landet.
- Den anden største erhvervsturismeregion efter Region Hovedstaden.
- Turisme skaber job til 25.000 personer og omsætter for omkring 18 mia. kr. årligt.
- De kreative erhverv beskæftigede 16.000 personer i 2013 ud af 108.000 på landsplan, hvilket svarer til omkring 15 pct.
- Fire af de ti kommuner med den største beskæftigelse inden for design erhvervet ligger i Region Syddanmark.

Kilder: (68), (69), (149)

De internationale turistattraktioner i Sydjylland udgøres af Legoland, det UNESCO-udnævnte Vadehav samt en attraktiv kyststrækning ved Vestkysten og Østersøen⁴⁰.

Analysen tyder på, at oplevelseserhvervet har et stort potentiale som vækstdriver i Region Syddanmark, hvor man fremadrettet vil kunne udnytte af forsknings- og vidensmiljøer inden for design og kreative erhverv til at skabe vækst⁴¹.

⁴⁰ (68)

⁴¹ (69) og (101)

Forfølges dette potentiale, vil det medføre en øget efterspørgsel efter arbejdskraft inden for erhvervet herunder bl.a. de kreative erhverv. Kompetenceanalysen lavet for Region Syddanmark vurderer, at der i særlig grad efterspørges tekniske designere, grafiske designere, AV-teknikere mv. jf. boks 18.

Boks 18. Efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft inden for de kreative erhverv

Det forventes, at der vil efterspørges følgende erhvervsuddannede inden for kreative erhverv:

- Tekniske designere
- Grafiske designere
- Film- og tv-produktionsuddannede
- Filmfotografer
- Skrædder
- Teaterteknikere
- AV-teknikere
- Kontoruddannede

Kilde: (149)

3.7. Hotel og restauration: Mangel på faglærte tjenere og kokke

Boks 19. Pointer om hotel- og restaurationsbranchen i Syddanmark

- Omkring 12.900 personer er beskæftiget inden for hotel og restaurationsbranchen i Syddanmark.
- Beskæftigelsen inden for hotel og restauration er steget med omkring 5 pct. fra 2008 til 2014.
- De seneste år fra 2012 til 2014 er beskæftigelsen også steget 5 pct.
- Fremskrivninger viser, at beskæftigelsen forventes at stige med godt 400 personer i 2014-2016, svarende til ca. 3 pct. ift. det nuværende niveau.
- Omkring 44 pct. af de beskæftigede inden for hotel og restauration i Syddanmark er faglærte, mens 47 pct. er ufaglærte, og 9 pct. har en videregående uddannelse.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som antallet af arbejdspladser inden for sektoren i Syddanmark. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

Turister i Syddanmark forventes i stigende grad at efterspørge flere og bedre madoplevelser. Det betyder, at der er et stort vækstpotentiale for de virksomheder inden for hotel- og restaurationsbranchen, der arbejder med fødevarer som oplevelsesprodukt⁴².

Analysen tyder på, at der allerede nu er mangel på arbejdskraft inden for hotel- og restaurationsbranchen⁴³. En undersøgelse blandt virksomhederne i Syddanmark inden for branchen viser, at 86 pct. af virksomhederne vurderer, at der er mangel på arbejdskraft inden for branchen, jf. figur 3.6.

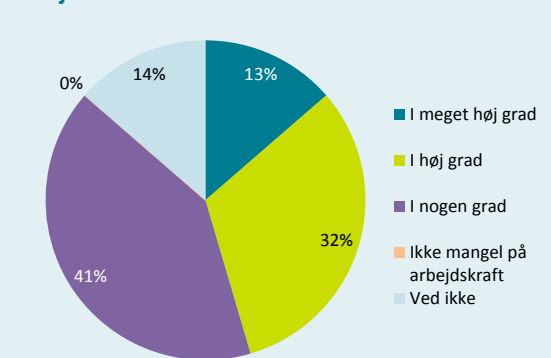
---

⁴² (69)

⁴³ (105), (119) og (149)

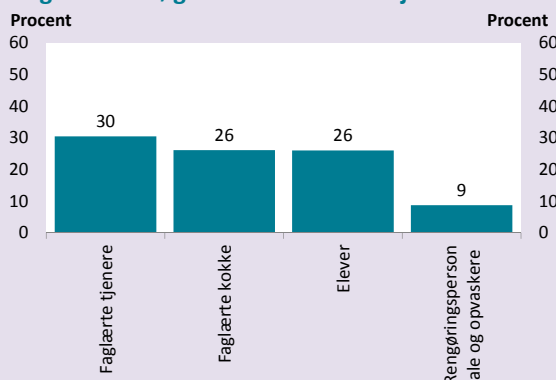
Figur 3.8: I hvor høj grad vurderer virksomhederne i Horesta's undersøgelse, at der er mangel på arbejdskraft i branchen?

Kilde: Horesta (105, 119)

Anm.: N=24. Horesta har i april-maj 2015 gennemført en undersøgelse om arbejdskraft blandt virksomheder i hotel- og restaurationsbranchen. På landsplan har 217 virksomheder svaret på undersøgelsen. I Sydjylland er der svar fra 24 virksomheder.

Figur 3.9: Hvor mange virksomheder inden for hotel og restauration har i løbet af det seneste år forgæves forsøgt at rekruttere arbejdskraft?

Kilde: Horesta (105, 119)

Anm.: N=24. Horesta har i april-maj 2015 gennemført en undersøgelse om arbejdskraft blandt virksomheder i hotel- og restaurationsbranchen. På landsplan har 217 virksomheder svaret på undersøgelsen. I Sydjylland er der svar fra 24 virksomheder.

Mange virksomheder angiver i samme undersøgelse, at de forgæves har forsøgt at rekruttere arbejdskraft inden for det seneste år. Det gælder især mangel på faglærte tjenere samt faglærte kokke og elever. Henholdsvis 30 og 26 pct. af virksomhederne har forgæves forsøgt at rekruttere hhv. faglærte tjenere og faglærte kokke, jf. figur 3.9. Derudover har 26 pct. forgæves forsøgt at rekruttere elever, mens en mindre del har forsøgt at rekruttere rengøringspersonale og opvaskere uden held.

Også Jobcenter Tønder bemærker, at der efterspørges faglærte kokke i højsæsonen på grund af den øgede mængde turister. Herudover fremhæver Tønder specifikke kompetencebehov inden for turistbranchen jf. boks 20.

Boks 20. Kompetencebehov i oplevelseserhvervet, kompetenceanalyse og høringsvar

I en kompetenceanalyse for Region Syddanmark er der blevet identificeret en række overordnede kompetencebehov, der forventes at blive større efterspørgsel efter inden for oplevelseserhvervet:

Behov for efteruddannelse i kreative erhverv inden for:

- It-baserede værktøjer og platforme herunder adobe creative suite eller Microsofts dot net
- Samarbejde – internt og eksternt – forstå værdikæden, de er en del af
- Forretningsforståelse
- Internationale kompetencer herunder sprog og kulturforståelse

Jobcenter Tønder oplever en efterspørgsel på sprog- og serviceuddannet personale i forhold til de stigende antal turister i lokalområdet.

Derudover efterspørges der ifølge **IBC-kurser** og **VEU-center Trekantsområdet** ud over de traditionelt faglige kompetencer innovationsforståelse, kvalitetsbevidsthed, at kunne arbejde i teams, certificering i Lean Six Sigma (kvalitetsstyring og kvalitetsledelse) samt kundeservice og salgskompetencer, engelsk på et tilstrækkeligt niveau og vigtigt at bemærke - IT-kompetencer generelt.

Kilde: (149), (120), (123), (129)

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For hotel- og restaurationsbranchen i Sydjylland viser den seneste Arbejdsmarkedsbalance fra december 2015 desuden, at der – udover de områder mploy har afdækket i desk researchen –

aktuelt er problemer med at rekruttere køkkenchefer, og der er paradoksproblemer for cafe-medarbejdere, serveringsmedarbejdere og køkkenmedhjælpere, jf. tabel 6.

Tabel 6: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for hotel- og restaurationsbranchen i Sydjylland

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none"> • Køkkenchef	<ul style="list-style-type: none"> • Cafemedarbejder • Serveringsmedarbejder • Køkkenmedhjælper

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

3.8. Den offentlige sektor: Overudbud inden for social og sundhed

Boks 21. Pointer om den offentlige sektor i Sydjylland

- Omkring 118.900 personer er beskæftiget i den offentlige sektor i Sydjylland.
- Beskæftigelsen inden for branchen er faldet med omkring 2 pct. fra 2008 til 2014.
- De seneste år fra 2012 til 2014 er beskæftigelsen faldet med 1 pct.
- En tredjedel af de beskæftigede inden for den offentlige sektor i Sydjylland er faglærte, mens 16 pct. er ufaglærte. Lidt mere end halvdelen har en videregående uddannelse.
- Fremskrivninger viser, at beskæftigelsen fra 2014 til 2016 ikke forventes at ændre sig betydeligt - den falder med 46 personer, svarende til en ændring på 0 pct.

Kilde: Danmarks Statistik, Finansministeriet og fremskrivninger foretaget af STAR.

Anm.: Beskæftigelsen er opgjort som antallet af arbejdspladser inden for sektoren i Sydjylland. Opgørelser fra 2014 og frem er STAR-fremskrivninger baseret på RAS-statistikken.

Center for Regional- og Turismeforsknings fremskrivning af beskæftigelse og arbejdsstyrke frem til 2020 viser, at der vil være *overudbud* af erhvervsuddannede indenfor social og sundhed i Region Syddanmark. Det samme gælder for pædagoger og folkeskolelærere⁴⁴.

Dog oplever Jobcenter Tønder efterspørgsel på folkeskolelærere med bl.a. tyskkundskaber.

Udflytning af statslige arbejdspladser

Regeringen har med planen "Bedre Balance" besluttet at flytte et stort antal statslige arbejdspladser ud af København⁴⁵. Udflytningerne skal være på plads ved udgangen af 2017. Det er endnu uklart, hvornår de enkelte arbejdspladser vil blive flyttet, men nogle vil formentlig allerede blive flyttet i løbet af 2016. Der flyttes omkring 700 arbejdspladser til byer i Sydjylland i forbindelse med udflytningen af de statslige arbejdspladser. Arbejdspladserne flytter til Randbøl, Ribe, Billund, Tønder, Sønderborg, Fredericia og Esbjerg.

Den største arbejdspladsudflytning til Sydjylland er NaturErhvervstyrelsens udflytning af 370 arbejdspladser fra København til Sønderborg i 2017. HK-kontorfunktionærer inklusive kontorelever skal besætte over halvdelen af de udflyttede stillinger (ca. 60 pct.). Derudover skal AC-generalister besætte omkring en fjerdedel af stillingerne. Omkring 15 pct. af stillingerne består dels af mindre faggrupper fx tjenestemænd og IT-medarbejdere og dels af p.t. ubesatte stillin-

⁴⁴ (15)

⁴⁵ (13)

ger, som kan besættes af både HK'ere og AC'ere. Såfremt kun en lille del af de nuværende ansatte i København flytter til Sønderborg, kan der derfor forventes en efterspørgsel efter jurister, økonomer, jordbrugsakademikere, agronomer, geografer, landinspektører og andre AC-faglige eksperter inden for landbrug, fiskeri, fødevarer og EU⁴⁶.

Derudover flytter SKAT (Inkasso) ca. 50 arbejdspladser til Tønder. Jobcenter Tønder vurderer, at der vil blive efterspørgsel efter kvalificeret arbejdskraft i lokalområdet, da man forventer, at det kun er et meget begrænset antal medarbejdere, som flytter fra Hovedstaden til Tønder Kommune. Her efterspørges bl.a. masteruddannede, HD/HA-uddannede og jurister⁴⁷.

Generelt kan der dermed i Sydjylland i forbindelse med arbejdspladsudflytningerne forventes en øget efterspørgsel efter akademiske medarbejdere og kontoruddannede.

I den udstrækning, at de nye statslige job skal besættes med højtuddannede eller mere specialiseret arbejdskraft, kan rekrutteringen blive en udfordring.

Andre stillingsbetegnelser med rekrutteringsproblemer

For den offentlige sektor i Sydjylland viser den seneste udgave af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 desuden, at der – udover de områder mploy har afdækket i desk researchen – aktuelt er mangel på en række områder, som fremgår af tabel 7.

Tabel 7: Andre stillingsbetegnelser med mangel på arbejdskraft eller paradoksproblemer inden for den offentlige sektor i Sydjylland

Mangel på arbejdskraft:	Paradoksproblemer:
<ul style="list-style-type: none"> • Lægekonsulent • Sygehuslæge • Overlæge • Operationssygeplejerske • Anæstesisygeplejerske • Sygeplejerske • Folkeskolelærer • Tandplejer • Social- og sundhedsassistent	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen stillingsbetegnelser

Kilde: Opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

3.9. Udviklingen i på øvrige områder

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale fra mploy's desk research ikke kan identificeres øget efterspørgsel efter eller mangel på arbejdskraft. Det drejer sig primært om privat service, herunder handel og transport, samt landbrug, skovbrug og fiskeri.

Handel og transport

Der er i Sydjylland omkring 84.500 personer, der er beskæftiget inden for handel og transport. Beskæftigelsen inden for branchen er faldet med knap 3 pct. siden 2008, men fremskrivninger

⁴⁶ (158)

⁴⁷ (123)

viser, at beskæftigelsen i de næste par år forventes at stige med knap 1.900 personer (STAR). Det svarer til en stigning på 3 pct. ift. det nuværende niveau.

Der er i forbindelse med mploy's desk research *ikke* fremkommet øvrigt analysemateriale, som peger i samme retning. Det er derfor ikke muligt at identificere, hvilke typer af kvalifikationer inden for området der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på i løbet af et halvt år eller 2-3 år eller i hvor stort omfang.

Nogle analyser peger dog på, at de store offentlige infrastrukturprojekter medfører stigende efterspørgsel efter chauffører⁴⁸. Dette er indeholdt i analysen af bygge- og anlægssektoren, hvor boks 8 viser, at infrastrukturprojekterne forventes at øge efterspørgslen efter chauffører i både 2017 og 2018.

Der er dog få observationer fra kommunerne, der peger på stigende efterspørgsel inden for handel og transport. Jobcenter Tønder peger på, at der efterspørges lastvognschauffører med relevante certifikater og kranførere med kran B og C certifikat,⁴⁹ og Jobcenter Aabenraa oplever også stigende efterspørgsel på chauffører til specialiserede områder, hvor der kræves certifikater - herunder tank, kran og tip mv.⁵⁰

Inden for handel er der også få observationer, der peger på stigende efterspørgsel. Jobcenter Tønder oplever en stigende efterspørgsel efter 50+ gruppen til service- og butiksbranchen med opdateret service, kundebetjening og kvalitetskurser. Ligeledes har Jobcenter Aabenraa siden juli forgæves forsøgt at rekruttere butiksassistenter med teknisk kendskab.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der aktuelt er mangel på salgskonsulenter, indkøbere, butiksassistenter, butiksmedhjælpere, kundeservicemedarbejdere, buschauffører og chauffør inden for fragt og distribution samt paradoksproblemer for taxichauffører.

Privat service (ekskl. handel og transport samt hotel og restauration)

Der er i Sydjylland omkring 48.000 personer, der er beskæftiget inden for privat service ekskl. handel og transport samt hotel og restauration. Beskæftigelsen inden for branchen er faldet med knap 1,5 pct. siden 2008, men fremskrivninger viser, at beskæftigelsen i de næste par år forventes at stige med 1.425 personer (STAR). Det svarer til en stigning på knap 3 pct. ift. det nuværende niveau.

Der er i forbindelse med mploy's desk research *ikke* fremkommet øvrigt analysemateriale, som peger i samme retning. Det er derfor ikke muligt at identificere, hvilke typer af kvalifikationer inden for området der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på i løbet af et halvt år eller 2-3 år eller i hvor stort omfang.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der aktuelt er mangel på ejendomsmæglere, revisorer, skatterevisorer, businesscontrollere, økonomicontrollere, it-konsulenter, programmører og systemudviklere, læger, tandlæger og farmaceuter.

---

⁴⁸ (18)

⁴⁹ (123)

⁵⁰ (130)

Landbrug mv.

Der er i Sydjylland omkring 16.900 personer, der er beskæftiget inden for landbrug, skovbrug og fiskeri. Beskæftigelsen inden for branchen er faldet med omkring 9 pct. siden 2008, og fremskrivninger viser, at beskæftigelsen i de næste par år forventes at falde med godt 70 personer (STAR). Det svarer til et fald på 0,4 pct. ift. det nuværende niveau.

I overensstemmelse med den generelle udvikling inden for landbrug i Sydjylland vurderer Jobcenter Tønder, at landbruget generelt set stadig er i krise. De oplever ikke efterspørgsel og vurderer, at der formentlig i den nærmeste fremtid ikke vil være behov eller stigende efterspørgsel efter arbejdskraft inden for området. Dog har Jobcenter Aabenraa siden juli 2015 forgæves forsøgt at rekruttere landbrugsmedhjælpere med erfaring inden for svineproduktion.

Der er i forbindelse med mploy's desk research *ikke* fremkommet øvrigt analysemateriale inden for området. Det er derfor ikke muligt at identificere, om der forventes øget efterspørgsel og/eller mangel, i hvor stort omfang, eller hvilke typer af arbejdskraft som evt. efterspørges.

Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 viser, at der aktuelt er mangel på landmænd.

3.10. Hvad siger Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015 om rekrutteringssituationen inden for de forskellige områder?

Resultaterne af mploy's desk research sammenholdes i dette afsnit med de resultater, der fremgår af den nyeste version af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015.

Boks 22. Kort om rekrutteringsundersøgelser og Arbejdsmarkedsbalancen

Arbejdsmarkedsbalancen viser, hvilke balanceudfordringer der eksisterer mellem udbud og efterspørgsel af arbejdskraft, og bygger på et omfattende kvantitativt datagrundlag, som består af flere dele.

STARs rekrutteringsundersøgelse angiver med stor sikkerhed, hvordan rekrutteringssituationen for virksomhederne ser ud aktuelt. Omkring 14.000 små, mellemstore og store virksomheder, der tilsammen beskæftiger mere end 40 pct. af den samlede beskæftigelse på det danske arbejdsmarked, indgår i undersøgelsen. Virksomhederne spørges blandt andet om – og hvor mange gange – de har rekrutteret forgæves efter arbejdskraft, og inden for hvilke stillingsbetegnelser. Undersøgelsen gennemføres to gange om året. Statistikker for ledighed, beskæftigelse og jobomsætning indgår også i grundlaget.

Arbejdsmarkedsbalancen udarbejdes ved at kombinere ovenstående med registerdata over ledige tilmeldte i Jobindsats. Der er fire kategorier i Arbejdsmarkedsbalancen:

Kategorier	Definition
Mangel på arbejdskraft	Stillinger med rekrutteringsproblemer og lav ledighed. Der er mangel på arbejdskraft. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er rigtig gode.
Paradoksproblemer	Stillinger med rekrutteringsproblemer og høj ledighed. For stillingerne gælder, at jobmulighederne er rigtig gode.
Gode jobmuligheder	Stillinger uden rekrutteringsproblemer og med lav ledighed og høj jobomsætning. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er gode.
Mindre gode jobmuligheder	Stillinger uden rekrutteringsproblemer og med høj ledighed og lav jobomsætning. Der er overskud af arbejdskraft. For stillingerne gælder derfor, at jobmulighederne er mindre gode.

Tabel 7 sammenholder resultaterne af mploy's desk research med de resultater, der fremgår af den nyeste version af Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015. Tabellen viser således Arbejdsmarkedsbalancens status for de stillingsbetegnelser, hvor der ifølge desk researchen vil komme øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år eller på 2-3 års sigt.

Stillingsbetegnelserne i Arbejdsmarkedsbalancen er udvalgt på følgende måde: For de områder, hvor der ifølge mploy's desk research er øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og 2-3 år, er de relevante stillingsbetegnelser fra Arbejdsmarkedsbalancen blevet udvalgt. Hvis der fx forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på chauffører inden for bygge og anlæg, er stillingsbetegnelserne for de typiske chauffører inden for bygge og anlæg blevet udvalgt.

Opgørelserne fra Arbejdsmarkedsbalancen for Syddjylland viser, at der allerede aktuelt er rekrutteringsproblemer for mange af de områder, hvor der ifølge mploys analyse forventes øget efterspørgsel og/eller mangel på arbejdskraft inden for et halvt år og på 2-3 års sigt.

Tabel 8: Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mploys desk research) sammenholdt med den aktuelle rekrutteringssituation (Arbejdsmarkedsbalancen, dec. 2015)

Områder med øget efterspørgsel og/eller mangel (mploys desk-research)	Stillingsbetegnelse i Arbejdsmarkedsbalancen	Arbejdsmarkedsbalancens betegnelser			
		Mangel på arbejdskraft	Paradoksproblemer	Beskæftigelsesmuligheder	
				Gode	Mindre gode
Struktører	Anlægsstruktør	X			
	Brolægger			X	
	Kloakrørlægger			X	
	Bygningsstruktør			X	
	Rørlægger			X	
	Jord- og betonarbejder			X	
Murere	Murer	X			
	Murerarbejdsmand			X	
VVS'ere	VVS-installatør	X			
	VVS-tekniker	X			
	VVS-montør			X	
Elektrikere	Blikkenslager	X			
	Elektriker	X			
	Overmontør	X			
	El-installatør	X			
Chauffører	Chauffør (tankvogn, specialtransport)			X	
	Chauffør (fragt)	X			
	Chauffør (person- og budtransport)				X
Smede	Smed	X			
	Klejnsmed	X			
Tømrere	Tømrer			X	
Snedkere	Bygningssnedker			X	
	Industrisnedker			X	
	Modelsnedker				X
	Møbelsnedker				X
	Industriel møbelsnedker				X
	Maskinsnedker			X	
Bygningskonstruktører	Bygningskonstruktør			X	
Ingeniører (kun ingeniører med mangel/paradoksproblemer er inkluderet)	Maskiningeniør	X			
	Bygningsingeniør	X			
	Elektroingeniør	X			
	IT-ingeniør	X			
Bygningsmalere	Bygningsmaler	X			
Svejsere	Svejsere	X			
Industriteknikere og maskinarbejdere	Industritekniker	X			
Elektronikfagteknikere	Elektronikfagtekniker			X	
Mekanikere	Mekaniker	X			
Skibsmekanikere	Entreprenørmaskinemekaniker			X	
	Skibsmekaniker			X	
	Byggemontagetekniker			X	
Teknikere	Byggetekniker	X			
	Gastekniker			X	
	Kort- og landmålingstekniker			X	
					X

Automatikteknikere	Automatiktekniker	X			
Værktøjsmagere	Værktøjsmager	X			
Maskinmestre	Maskinmester				X
Montører	Automatikmontør				X
Procesteknologer	Procesteknolog				X
Handelsuddannede (Inden for offshore-branchen)	Handelsassistent				X
	Speditør				X
	Shippingmedarbejder				X
	Logistikmedarbejder				X
Kontoruddannede (Inden for offshore-branchen)	Kontorfuldmægtig				X
	Overassistent				X
	Kontormedhjælper				X
	Kontorassistent				X
Tekniske designere	Teknisk designer				X
Grafiske designere	Grafisk tekniker				X
Skiltemagere	Skiltemager				X
AV-teknikere	AV-tekniker				X
Film- og tv- produktionsuddannede	Film-, tv- og animati- onsarbejder				X
	Filmtekniker				X
	Driftstekniker, film-, tv- og teater				X
Filmfotografer	Filmfotograf				X
Skræddere	Skrædder				X
Teaterteknikere	Teatertekniker				X
Faglærte kokke	Kok	X			
Faglærte tjenere	Tjener				X
Rengøringspersonale	Rengøringsassistent				X

Kilde: Mploy desk research, november 2015 og opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen, december 2015.

Anm.: "Mangel på arbejdskraft" angiver stillinger med rekrutteringsproblemer og lav ledighed. "Paradoksproblemer" angiver stillinger med rekrutteringsproblemer og høj ledighed. "Gode jobmuligheder" angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med lav ledighed og høj jobomsætning. "Mindre gode jobmuligheder" angiver stillinger uden rekrutteringsproblemer og med høj ledighed og lav jobomsætning.

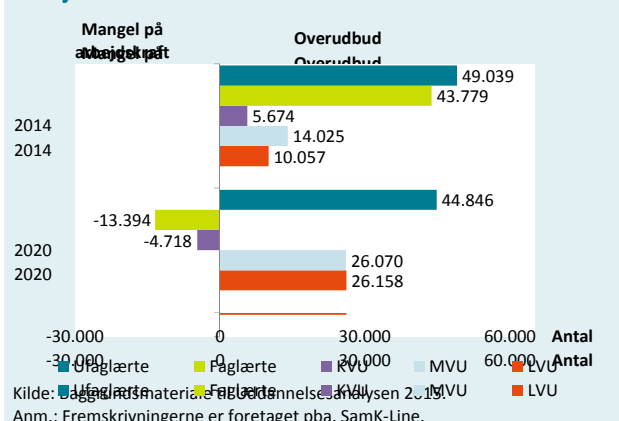
4. Udviklingen på landsplan

På landsplan er beskæftigelsen steget over de seneste år, og virksomheder og erhvervsorganisationer forventer, at der i løbet af de kommende år generelt vil blive efterspurgt mere arbejdskraft i hele landet. Der forventes en stigning i beskæftigelsen på mellem 21.000 og 33.000 personer i 2016 og mellem 26.000 og 35.000 i 2017.⁵²

De fleste analyser forudser både på kort og på langt sigt, at efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft vil falde og blive erstattet af efterspørgsel på uddannede medarbejdere med en faglært eller en videregående uddannelse.

Fremskrivinger viser, at selvom der i dag (2014) er et overudbud af de fleste kvalifikationer, ændres balancen frem mod 2020, jf. figur 4.1. På landsplan forventes der at mangle næsten 14.000 faglærte og mere end 4.700 med en kort videregående uddannelse. Omvendt forventes et overudbud af ufaglærte samt personer med en mellemlang og lang videregående uddannelse.

Figur 4.2: Balance mellem udbud og efterspørgsel efter arbejdskraft i hele landet⁵³

Flere analyser viser en tendens til øget efterspørgsel efter arbejdskraft med specialkompetencer, som i høj grad er knyttet til den enkelte virksomheds produkter, teknologi og arbejdsmetoder. Mploy's desk research viser, at det allerede er tilfældet i dag – og at tendensen forstærkes fremover.

Nogle virksomhedstyper forventer konkret mangel på højtuddannede (f.eks. ingeniører eller programmører) eller faglærte (f.eks. elektrikere, VVS'ere og murere). Andre virksomheder ser muligheder i den ufaglærte arbejdskraft, som allerede er ansat, fordi de vægter konkret erfaring lige så højt som faglige kompetencer. I disse virksomheder er der typisk et øget fokus på efteruddannelse, så medarbejderne får opdaterede kvalifikationer og de nyeste certifikater.

Der er allerede virksomheder rundt omkring i landet, der oplever rekrutteringsvanskeligheder. Hvis fremskrivningerne holder, vil disse virksomheder fremadrettet få sværere ved at finde kvalificeret arbejdskraft.

Nedenfor gennemgås kort de vigtigste landsdækkende tendenser, som fremgår af materialet i mploy's desk research. Eventuelle regionale afvigelser fra de landsdækkende tendenser beskrives også.

⁵¹ (175)

⁵² (3, 35, 36, 39)

⁵³ (175)

4.1. Bygge og anlæg

Bygge- og anlægssektoren har været hårdt ramt af krisen. Dog har fremrykkede samt nye offentlige byggeprojekter i høj grad været med til at holde hånden under sektoren på tværs af landet. Det er en tværgående konklusion i det kildemateriale, som mploy har indhentet via desk research i dette projekt.

Den historisk høje aktivitet i de offentlige projekter vil på trods af en ellers meget lav privat byggeaktivitet derfor sikre en stigende efterspørgsel efter arbejdskraft inden for bygge og anlæg i de kommende år. Byggeaktiviteten forventes at toppe i 2016-2018, og der forventes en stigning i beskæftigelsen på mellem 500 og 1.500 i 2016.⁵⁴

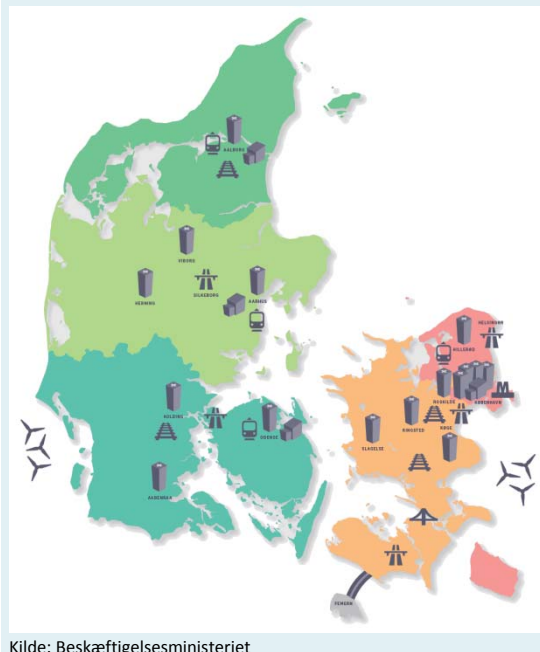
De største byggeprojekter på landsplan er Femern Bælt og det nye universitetshospital i Aarhus.⁵⁵ Men overalt i landet bygges der nye sygehuse, jernbaner og motorveje udvides og forbedres, og den offentlige transport i de større byer får et løft med letbaner og metro, jf. figur 4.3.

Forskellige typer projekter kræver forskellige typer af arbejdskraft, og derfor forventes der også at være geografiske forskelle i efterspørgslen efter arbejdskraft på bygge- og anlægsområdet. Efterspørgslen forventes at være størst i Region Sjælland og Region Hovedstaden (med undtagelse af Bornholm). Efterspørgslen forventes at være mindst på Bornholm.

Der er desuden en forventning om, at særligt Nordjylland vil opleve mangel på arbejdskraft inden for bygge og anlæg, da antallet af ledige i sektoren er relativt lavt sammenlignet med de øvrige regioner.⁵⁶

Efterspørgslen er dog betinget af projektets art. Eksempelvis forventes det, at man særligt vil efterspørge elektrikere og chauffører i forbindelse med letbaner, metro, jernbane- og sygehusprojekter, mens murere vil være mest efterspurgt i forbindelse med sygehus- og universitetsbyggerier.

Figur 4.3: Større infrastrukturprojekter i Danmark de næste 10 år

Kilde: Beskæftigelsesministeriet

Boks 23. Øget efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft inden for bygge og anlæg

Generelt viser landdækkende materiale, at bygge- og anlægserhvervene særligt vil efterspørge:

- Struktører
- Murere
- Elektrikere
- Chauffører
- Civilingeniører

Yderligere forventes der også at være efterspørgsel efter:

- Tømrere
- Snedkere
- VVS'ere
- Smede
- Teknikere
- Metalarbejdere
- Ufaglært arbejdskraft

Kilde: (18, 21, 160)

⁵⁴ (6, 7, 23)

⁵⁵ (54)

⁵⁶ (160)

4.2. Industrien

Beskæftigelsen i industrien har været nedadgående de sidste mange år. De seneste par år er tendensen vendt, og virksomhederne er langsomt begyndt at ansætte flere. Det viser det kil-demateriale, som mploy har indhentet via desk research i dette projekt.

Der er dog geografiske forskelle i den vækst, man oplever i sektoren. Især de sjællandske og fynske kommuner har indtil nu ikke oplevet de begyndende positive tendenser i samme grad. Men de positive tendenser forventes at fortsætte og blive forstærket i de kommende år med en stigende beskæftigelse til følge. Dette bekræftes af flere af de analyser og fremskrivninger, der indgår i desk researchen.

Analyser og fremskrivninger peger på en stigning i beskæftigelsen inden for industrien på mellem 2.500 og 7.000 personer i 2016.⁵⁷ Efterspørgslen vil i høj grad rette sig mod faglært arbejdskraft. Udviklingen i industrien indebærer mere automatisering, flere komplicerede opgaver og bredere ansvarsområder, og det stiller krav til medarbejdernes kompetencer. Samtidig med at virksomhederne har brug for arbejdskraft med opdaterede kompetencer og de nyeste certifikater, har de også brug for personer med erfaring, og efteruddannelse er derfor ofte et emne.⁵⁸

Boks 24. Øget efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft inden for industrien

Industrien forventer en stigende efterspørgsel over hele landet efter faglært arbejdskraft:

- Smede
- Industriteknikere
- Automatikteknikere
- Værktøjsmagere
- Mekanikere
- CNC-teknikere
- Operatører

Kilde: (28, 30, 31, 42, 77, 90)

Der er dog også regionale forskelle. Eksempelvis er smede i højere grad efterspurgt i Jylland, mens Hovedstaden forventes at mangle mekanikere. Disse forskelle er drevet af forskelle i branchesammensætningen mellem regionerne, hvor eksempelvis offshore-virksomheder vil efterspørge andre kompetencer end produktionsvirksomheder.⁵⁹

4.3. Privat service

Privat service er det område, hvor fremskrivningerne er mest optimistiske i forhold til beskæftigelsesudviklingen i de kommende år. Det er et område med meget forskelligartede ydelser, som spænder fra konsulenttydelser og rådgivning til renovation og rengøring. Nogle virksomheder oplever allerede nu rekrutteringsvanskeligheder, og der er bredt set en forventning om en øget efterspørgsel efter arbejdskraft. Beskæftigelsen forventes således at stige med mellem 18.000 og 20.000 i løbet af 2016.⁶⁰

I forhold til de to ovenstående hovederhverv har privat service en højere grad af spredning i uddannelsesniveaet, men tendensen til en øget efterspørgsel på uddannet arbejdskraft slår også igennem i denne sektor. Det forventes derfor også i denne sektor, at efterspørgslen efter ufaglært arbejdskraft vil falde fremover, og efterspørgsel efter faglærte og højere uddannet arbejdskraft vil stige.

---

⁵⁷ (7, 31, 77)

⁵⁸ (77)

⁵⁹ (30)

⁶⁰ (6, 7)

Optimismen i forhold til udviklingen det kommende år er størst inden for rådgivning, som også er en relativt konjunkturuafhængig branche. Her forventes øget efterspørgsel efter personer med længerevarende uddannelser, særligt med en teknisk og samfundsvidenskabelig uddannelse.⁶¹ I hotel- og restaurationsbranchen har man også i højere grad brug for uddannet arbejdskraft. Således har branchen ikke problemer med at finde ufaglært arbejdskraft, mens faglært arbejdskraft er en mangel.⁶²

Det gælder generelt, at virksomhederne i den private servicesektor har nemmere ved at finde arbejdskraft omkring de store byer, og at de virksomheder, der vil have unge i lære, har markant sværere ved at tiltrække unge, hvis de er placeret uden for byen.

Privat service er desuden bundet sammen med både bygge- og anlægssektoren og industrien, da der som oftest er mange serviceopgaver forbundet med disse erhverv, fx rengøring eller transport. Derfor forventes en øget efterspørgsel efter de ydelser, som serviceerhvervene tilbyder i de områder, hvor der er en stor aktivitet inden for bygge- og anlægssektoren eller industrien.

4.4. Den offentlige sektor

Det kildemateriale, mploy har bearbejdet, viser, at de kommende års forøgelse i beskæftigelsen vil være drevet af det private, mens den offentlige sektor forventes at miste arbejdspladser på den lidt længere bane.

I forhold til den private sektor har den offentlige sektor relativt nemt ved at rekruttere arbejdskraft. Brancherne undervisning, sundhed og socialvæsen samt offentlig administration, forsvar og politi er alle blandt de fem brancher med de laveste rekrutteringsvanskeligheder. Generelt er der ikke en forventning om, at der vil mangle arbejdskraft i den offentlige sektor på landsplan, men en række analyser fra COWI viser, at der vil være mangel på arbejdskraft i nogle stillinger på tværs af regionerne, jf. boks 26 og boks 27.

Boks 25. Øget efterspørgsel på kvalificeret arbejdskraft inden for privat service

Industrien forventer en stigende efterspørgsel over hele landet efter faglært arbejdskraft:

- Ingeniører
- Salgskonsulenter
- Tjenere
- Kokke
- Chauffører
- Vognmænd
- Rengøringsassistenter
- Butikschefer
- Programmører
- Systemudviklere

Kilde: (25, 105, 168)

---

⁶¹ (102)

⁶² (105)

Boks 26. Mangel på arbejdskraft i den offentlige sektor⁶³

Den offentlige sektor forventes på landsplan at **mangle**:

- Bioanalytikere
- Social- og sundhedshjælper

Boks 27. Overskud af arbejdskraft i den offentlige sektor⁶⁴

Den offentlige sektor forventes på landsplan at have et **overskud** inden for:

- Ergoterapi
- Ernæring og sundhed
- Fysioterapi

Udflytningen af statslige arbejdspladser til 38 byer i Danmark forventes at påvirke den offentlige beskæftigelse i de enkelte regioner, jf. boks 28.

Desuden vil omprioreringsbidraget påvirke beskæftigelsen i den offentlige sektor negativt. En analyse viser således, at udflytningen sammen med omprioreringsbidraget vil resultere i et tab af 14.300 kommunale og 15.000 statslige arbejdspladser.⁶⁵

Boks 28. Fakta om udflytning af statslige arbejdspladser

- Der flyttes arbejdspladser til 38 byer.
- Der flyttes i alt 1.205 arbejdspladser til byer i Region Sjælland.
- Der flyttes i alt 976 arbejdspladser til byer i Region Syddanmark.
- Der flyttes i alt 659 arbejdspladser til byer i Region Midtjylland.
- Der flyttes i alt 500 arbejdspladser til byer i Region Nordjylland.
- **Politiuddannelsen:** Regeringen ønsker at etablere en politiuddannelse i det vestlige Danmark.

Kilde: (13)

---

⁶³ (37)

⁶⁴ (37)

⁶⁵ (4)

5. Metodeafsnit

Denne arbejdsmarkedsanalyse er baseret på materiale fra en desk research gennemført af mploy i perioden 9. til 20. november 2015.

Resultaterne fra desk researchen er sammenholdt med opgørelser i Arbejdsmarkedsbalancen fra december 2015. Resultaterne i analysen understøtter og supplerer således opgørelserne i Arbejdsmarkedsbalancen.

Indsamling og analyse af materiale

Mploy har i en desk research i dette projekt indhentet materiale via 1) litteratursøgning og 2) gennem høring hos en lang række interessenter fx lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer, uddannelsesinstitutioner, kommuner mv.

Formålet har været at indsamle materiale, der kan belyse den lokale og regionale udvikling på arbejdsmarkedet med fokus på de områder, der har – eller vil opleve – stigende efterspørgsel efter arbejdskraft inden for et halvt år og på 2-3 års sigt. Materialet inkluderer fx vækststrategier, prognoser og fremskrivninger, landsdækkende, regionale, lokale analyser, vurderinger fra jobcentre mv. Fokus i høringen har været indhentning af materiale, der kan bidrage til prioriteringen af stillingsbetegnelser til den *regionale* uddannelsespulje.

Mploy har *ikke* produceret eller indhentet nye data i forbindelse med udarbejdelse af analysen.

Udvælgelse af materiale til analysen

Det indsamlede materiale er blevet analyseret og systematiseret for at strukturere den indsamlede viden og skabe overblik over udviklingstendenser i det pågældende RAR-område.

Herefter har mploy vurderet materialet i forhold til aktualitet, anvendelighed og troværdighed, før det er blevet anvendt i analysen.

Udgangspunktet for analysen har været materiale indeholdende nyere undersøgelser, analyser, systematiske og evt. modelbaserede fremskrivninger og lignende. Disse kilder indeholder talmateriale, der både kan vurderes ift. den anvendte metode, og samtidig holdes op imod resultater og tendenser i øvrige kilder af samme type. På den måde er kvaliteten af kilderne vurderet isoleret set og i en kontekst med øvrige kilder af samme type – en slags efterprøvning af materialets konklusioner. Kilderne er også vurderet ud fra materialets afsender, modtager og om materialet er udarbejdet for en tredjepart.

Analysens resultater suppleres med det øvrige materiale fx fra Regionen og Det Regionale Vækstforum samt med vurderinger fra fx jobcentre eller andre interessenter. Disse kilder indeholder typisk en god pejling af den regionale og lokale udvikling, herunder hvilke områder, der er i vækst og hvor der er øget efterspørgsel efter arbejdskraft aktuelt eller inden for en kort tidshorisont. Kildernes viden og vurderinger kan derfor nuancere konklusionerne i det mere analytiske og talbaserede materiale og er inkluderet som et supplement.

Til slut er det samlede billede i desk researchen sammenlignet med opgørelser i den regionale Arbejdsmarkedsbalance fra december 2015.

Områder som *ikke* er blevet belyst via det indsamlede materiale

Der er nogle områder, hvor der ud fra det indsamlede kildemateriale, *ikke* kan identificeres øget efterspørgsel eller mangel på arbejdskraft.

I afsnit **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** er beskæftigelsesudviklingen samt opgørelser fra Arbejdsmarkedsbalancen gennemgået for disse områder.

6. Kilder

Anvendte kilder:

3. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Dansk økonomi i fremgang – tid til produktivitet, 2015
5. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Sådan rammer nulvækst dit område, 2015
6. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Udsigt til flere job: Opsvinget bider sig fast på arbejdsmarkedet, 2015
7. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Titusindevis af nye job på vej, 2015
12. Tekniq: Arbejdskraftundersøgelse Region Syddanmark, 2015
13. Regeringen: Bedre balance – statslige arbejdspladser tættere på borgere og virksomheder, 2015
15. Center for regional- og turismeforskning: Bygge- og anlægsbranchen på Bornholm, 2014
18. COWI: De beskæftigelsesmæssige konsekvenser af de kommende års infrastrukturprojekter i 2014-2024, 2015
19. COWI: Flere rapporter (Nyt psykiatrisk hospital i Vejle)
21. Center for regional- og turismeforskning, COWI: Arbejdskraftbehovet i forbindelse med Togfonden
23. Dansk Byggeri: Konjunkturanalyse februar 2015 og Konjunktur update sep. 2015, 2015
25. Dansk Erhverv: Dansk Erhvervsavis, oktober, 2015
26. Dansk Erhverv: Økonomisk Prognose Oktober 2015, 2015
27. Dansk Erhverv: Regional konjunkturanalyse, juni 2015, 2015
28. Dansk Metal: 20.000 ledige med industrifortid, 2015
30. Dansk Metal: Flaskehalsproblemer skal tages i opløbet, 2015
31. Dansk Metal: Opsving: 5.595 flere industrijob på et år, 2015
33. Deloitte: Analyse af leverandører til Vindmølleindustrien, 2015
35. Dansk Industri: Væksten vender tilbage efter sløjt andet kvartal, 2015
36. De Økonomiske Råd: Dansk Økonomi – Efterår 2015, 2015
39. Finansministeriet: Økonomisk redegørelse – august 2015, 2015
42. Kommunernes Landsforening: Erhvervskonference Slideshow, 2015
48. Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter: Regional- og landdistriktpolitisk redegørelse 2015, 2015
68. Syddansk vækstforum: Vækst gennem samarbejde, 2015
69. Region Syddanmark: Det gode liv som vækstkaber – regional vækst- og udviklingsstrategi 2016-2019, 2015
- 70a. Region Syddanmark: Udbredt mangel på faglært arbejdskraft, 2015
71. Tekniq: Markedsanalyse 2015, 2015
72. Økonomi og indenrigsministeriet: Økonomisk redegørelse – maj 2015, 2015
74. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Antallet af private job er vokset i alle landsdele, 2015
75. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd: Beskæftigelsen i den private sektor er vokset i alle landsdele, 2015
77. Dansk Metal: Udsigt til 12.000 flere industriarbejdspladser i 2016, 2015
87. Industriens Uddannelser: Fælles arbejdsmarkedspolitisk redegørelse for Industriens Uddannelser, 2015
90. Dansk Metal: Høringssvar, 2015
101. Danske Regioner, Mandag Morgen: Vækstdanmark 2025, 2015
102. Akademikerne: Høringssvar, 2015
104. LO: Fra ufaglært til faglært – de ufaglærtes forudsætninger for et uddannelsesløft, 2014
105. Horesta: Slideshow - Arbejdskraft 2015 – Tjener - Nordjylland, 2015
106. Beskæftigelsesregion Nordjylland og Region Nordjylland: Det blå Nordjylland, 2014

108. Syddansk vækstforum: Kortlægning af den danske offshorebranche - Regional udviklingsplan, 2013
112. Esbjerg Kommune: Høringssvar, 2015
119. Horesta: Høringssvar, 2015
120. IBC Kurser: Høringssvar, 2015
123. Tønder Kommune: Høringssvar, 2015
129. VEU-Center Trekantsområdet: Analyse om fremtidige behov for kvalifikationer og arbejdskraft i industrien i Vejle-området, 2014
130. Aabenraa Kommune: Høringssvar, 2015
149. Oxford Research: Kompetenceanalyse i Syddanmark, 2015
150. Region Syddanmark: Uddannelsesbarometer 2014, 2014
151. Region Syddanmark: Konjunktur for 3. kvartal 2015: Stabil vækstoptimisme med pil opad, 2015
158. Sønderborg Kommune: Høringssvar, 2015
160. Agenda: Opsving kan hæmmes af lav ledighed i enkelte brancher, 2014
161. Dansk Industri: Fremgang i fjerde kvartal især for servicevirksomhederne, 2015
162. Industriens Uddannelser: Kompetencekrav og efteruddannelsesbehov for faglærte procesoperatører, 2014
163. CEVEA: Begyndende mangel på jern og metal medarbejdere, 2014/2015
168. Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: Rekruttering, efterår 2015
177. Region Syddanmark: Syddanske udfordringsbilleder
178. [www.psykiatriensyddanmark.dk](http://psykiatriensyddanmark.dk): Rejsegilde på Danmarks første OPP psykiatrisygehusbyggeri (<http://psykiatriensyddanmark.dk/wm474686>)
179. New Insight: Demografisk betinget arbejdskraftmangel for faglærte i industrien, 2013
180. Energistyrelsen: Fakta-ark vedrørende Horns Rev 3, 2015
181. Oxford Research: Det blå Danmark, 2013
182. [Dagensbyggeri.dk](http://www.dagensbyggeri.dk): Storinvestorer sikrer Sønderborg kæmpe hotel (<http://www.dagensbyggeri.dk/artikel/85320-storinvestorer-sikrer-sonderborg-kaempe-hotel>)
183. [Toender.dk](http://www.toender.dk): Biogas-byggeri i gang (<http://www.toender.dk/Nyheder/Nyt-fra-kommunen/Biogasbyggeri-i-gang.aspx>)

VIDEN > UDVIKLING > IMPLEMENTERING

MPLOY A/S
GOTHERSGADE 103, STUEN
1123 KØBENHAVN K

TEL. +45 32 97 97 87
MPLOY@MPLOY.DK
WWW.MPLOY.DK

